

Jesenice, 9. oktobra 1970

ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Jož Varš — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarja«, združeno podjetje SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljubljana — Železarna Jesenice. Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

Zaključna faza rekonstrukcije plavža I

Dela na rekonstrukciji in rednem popravilu plavža I so v zaključni fazi. Metalna Maribor je zaključila vsa montažna dela na talilniku in dovodu vročega zraka v plavž, zaključuje pa montažo novega odvoda dimnih plinov. Ker so vzporedno s temi deli potekala tudi ostala ureditvena dela, je v glavnem zaključena tudi montaža novih razvodov hladilne vode, mazuta in komprimiranega zraka na samem plavžu, kakor tudi razvodi merilnega sistema in regulacije zapornih elementov vročega zraka, bo plavž 9. oktobra mehansko in električno urejen in pripravljen za hladni test, kar je v skladu s prvotno predvidenim terminom.

Vse pa se poskuša, da bi bil ta termin dosežen tudi pri obzidavi jaska plavža, kjer so nastopile težave zaradi kasnitve dobave šamotne opeke in venčne cevi vročega zraka, katere obzidava se je zaradi dodatnih montažnih del in predelav zakasnila za tri dni. Glede na te težave se računa, da bo plavž izročen plavžarjem 11. oktobra v sušenje.

Ker se je obseg del glede na zamenjavo celotnega talilnika povečal za tri dni, se je prvotno predvideni termin rekonstrukcije in popravila plavža, ki je bil določen za 9. oktobra, tudi primerno podaljšal, tako da bi morala biti vsa dela zaključena 12. oktobra. Iz tega sledi, da bo rekonstrukcija in popravilo plavža zaključeno pred rokom.

Sušenje plavža, ki bo trajalo 24 ur, se bo pričelo tako 11. oktobra, nato pa se bo po 12-urnem hlajenju začelo z zakladanjem plavža, ki bo trajalo predvidoma dva dni, tako da bodo plavžarji lahko plavž zakurili 15. 10. 1970. J. J.

Sindikalna organizacija je toliko učinkovita, kolikor je prisotna pri razreševanju problemov in nalog

V soboto, 3. oktobra, so se v Martuljku zbrali predsedniki sindikalnih odborov Železarne in predsedstvo tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata na seminarju, ki so ga namenili pregledu dveletnega dela in pripravam na obratne občne zборе ter tekočim družbeno-političnim vprašanjem. Izredno je bila presenetljiva udeležba kljub prosti soboti, saj so od 42 vabljenih izostali le trije. Delovnemu dopoldanskemu delu je sledilo tovariško popoldne. Seminar je vodil predsednik osnovne organizacije sindikata Železarne Srečko MLINARIČ, s svojo navzočnostjo in razpravo pa je k uspelem seminarju prispeval tudi predsednik občinskega sveta Štefan RODI.

V svojih otvoritvenih besedah je predsednik Mlinarič poudaril, da je osnovni namen seminarja, da kritično in vsestransko pregledajo dveletno delo sindikalnih odborov v obratih. Skladno s tem pa je potrebno spregovoriti tudi o vsebinski, kadrovski in organizacijski pripravi na obratne občne zборе, ki bodo predvidoma od 15. novembra do 30. decembra.

Posebna značilnost letošnjih občnih zborov, je dejal Mlinarič, je v tem, da bodo v času kar najbolj intenzivnih priprav na II. kongres samoupravljalcev Jugoslavije in v času izrednih mednarodnih dogodkov ter notra-

nje krepitve in razvoja političnega sistema. Vse to bo prav gotovo imelo pomem-

ben delež pri večji aktivnosti sindikalne organizacije in še boljšem povezovanju in sodelovanju med organizacijami in organi.

V nadaljevanju je predsednik Mlinarič govoril o vsem, kar je zadnje dve leti spremljalo izredno težak gospodarsko-ekonomski položaj Železarne, do današnjih dni, ko se že kažejo prvi rezultati združenega podjetja Sloven-

(Nadaljevanje na 2. str.)

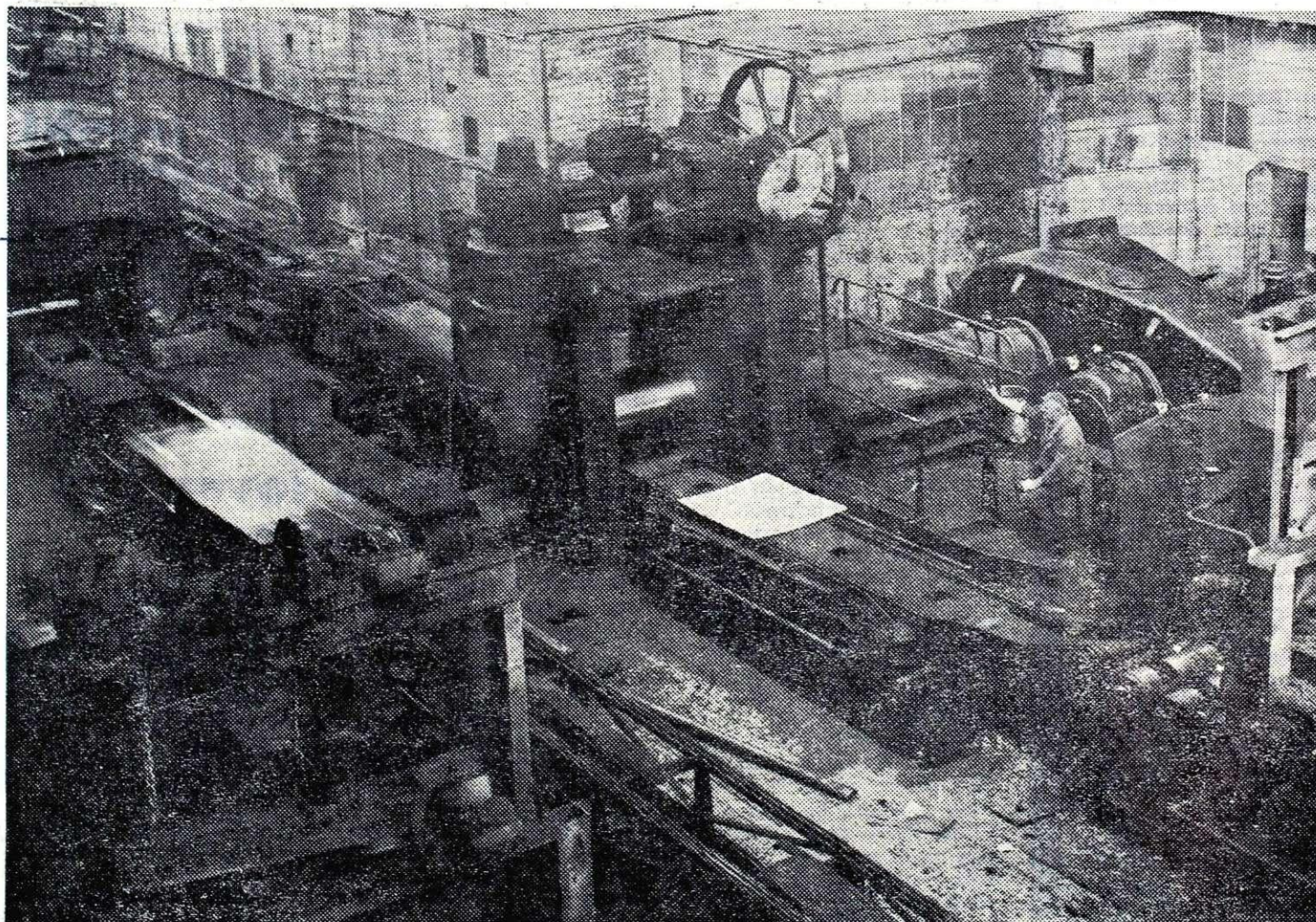
Prisrčno in tovariško srečanje z italijanskimi delavci komunisti

Preteklo soboto, 3. oktobra, je v okviru sodelovanja med našo občinsko organizacijo ZK in italijansko Komunistično partijo Videmske pokrajine, obiskala Železarno osemčlanska delegacija komunistov delavcev iz nekaterih tovarn Videmske pokrajine. Srečanja so se udeležili sekretar občinskega komiteja ZK Pavle Lotrič, predsednik delavskega sveta Železarne Franc Kobentar, sekretar in organizacijski sekretar tovarniške konference ZK inž. Tone Varl in Stane Rev, upravo podjetja pa je zastopal dipl. oec. Mitja Medvešek. Dopoldan so si gostje ogledali nove valjarne na Beli in tehnični muzej Železarne, popoldan pa so imeli razgovor z našimi predstavniki.

Teža vprašanj, ki so jih postavljali delavci iz Videmske pokrajine, je bila na ureditvi samoupravnega sistema pri nas in vlogi političnih organizacij od komune do podjetja. Zanimali so se za pristojnosti samoupravnih organov in vlogo delovnih skupin ter kakšno vlogo imajo politične organizacije — Zveza komunistov, sindikat in Zveza mladine v tej samoupravni strukturi. Poleg teh osrednjih vprašanj, so se zanimali tudi za delovno zakonodajo, beneficirani delovni staž, skrb za delavca ob ukinjanju proizvodnje, reševanje invalidov in drugo. Beseda je tekla tudi o skrbi za družbeni standard, predvsem pa o stanovanjskem vprašanju, ki je pri njih nekaj posebnega. Značilnost, ki se pojavlja v vsej Italiji je, da imajo novozgrajena stanovanja prazna, medtem ko tisoče delavskih družin živi v izredno slabih pogojih, ker ne zmorejo plačevati visokih najemnin. Na njihovem območju imajo na primer čez sto praznih novih stanovanj, čez tisoč delavskih družin pa živi v zelo slabih pogojih.

Obojestranska izražena želja je bila, da se medsebojni stiki še naprej poglobljajo, da se delavski razred Videmske pokrajine in našega območja še bolj povezuje in izmenjuje ter prenaša izkušnje

(Nadaljevanje na 2. str.)

V torek, 13. oktobra zjutraj, po nočni izmeni, bo prenehala obratovati proga tanke pločevine. — Zapis o tem boste lahko prebrali v naši prihodnji številki

Za večjo učinkovitost samoupravljanja v Železarni

Letos sprejeti razširjeni in dopolnjeni statut v smislu zveznega in republiškega amandmaja, prav gotovo pomeni kakovostni premik v izgrajevanju samoupravnega sistema in krepitvi samoupravljanja v Železarni. Učinkovitost sistema je bila tudi že nekajkrat uspešno preizkušena v minuli praksi. Vendar pa se vedno bolj pogloblja občutek, da nam je korak zastal nekje na pol poti pri dograjevanju samoupravnih organov kot nosilcev resnične samoupravne demokracije prek katere pridejo do izraza vsi delavci. S tem namenom smo osnovali tudi delovne skupine, prek katerih naj bi člani kolektiva, poleg drugega, sodelovali pri oblikovanju stališč do določenih vprašanj in izražali predloge in mnenja. Da pa bi bili sklepi in odločitve dovolj kvalificirane in smotrne, smo formirali poleg delavskega sveta podjetja in svetov delovnih enot, še množico odborov in komisij tako na nivoju podjetja, kot na nivoju obratov in delovnih enot. Večina teh organov je tudi izredno aktivnih in ažurnih pa vendar bi težko trdili, da smo v pogledu dograjevanja in izpopolnjevanja neposredne demokracije naredili kakšne bistvene premike. Premike v tem smislu, da bi si zagotavljali trajno, tekočo krepitev neposrednega vplivanja delavcev na pomembnejše odločitve in sklepe organov upravljanja.

Tem smotrom neposredne demokracije, smo se najbolj približali ob razpravah o združitvi slovenskih železarn, kjer je resnično vsak delavec lahko izrazil svoje mnenje in pripombe. K temu pa ne bi smeli priključevati raznih informacij, ki so jih delavci prek delovnih skupin ali v drugih oblikah prejeli že po sprejetih sklepih, ali stališčih, ali ocenah organov upravljanja ali izvršilnih organov.

Ze večkrat smo tako v našem glasilu ali ob drugih prilikah ugotavljali, da delovne skupine še niso zaživele v smislu statutarne možnosti, da so razprave v nekaterih primerih še zelo nesmotrne ali nekvalificirane. Pa tudi posamezne komisije in odbori, ki so bili oblikovani z namenom dovolj kvalificiranega odločanja, predvsem na nivoju obratov in delovnih enot, še niso dovolj vključena v demokratični samoupravni mehanizem podjetja.

Verjetno bi kazalo vse te vzroke bolj strokovno in politično obdelovati, vendar pa nam že nekateri primeri kažejo v katero smer bo potrebno zastaviti bodoča prizadevanja. Prva smer je prav gotovo že uvodoma poudarjena nujnost dograjevanja in krepitve neposredne demokracije, druga pa načrtno in stalno usposabljanje samoupravljalcev in sicer v pogledu družbenopolitičnega in splošnega izobraževanja delavcev. Seveda pa nam je za to potreben dolgoročni program in sistem. Taka usmeritev pa ni neznana, kajti oboje je proklamirano v statutu Železarne oziroma sklepih delavskega sveta podjetja.

Dosedanja praksa organov upravljanja nas opozarja, da bo potrebno vse bolj zavestno preusmerjati organe upravljanja od predstavniškega političnega sistema k neposredni demokraciji. To pa z drugimi besedami pomeni krepiti vezi med nosilci oziroma člani organov upravljanja in neposrednimi proizvajalci oziroma njihovimi volilci. To pomeni svoje dosedanje osebno mnenje ob pomembnejših odločitvah v samoupravnih organih, zamenjati s kolektivnim mnenjem, oziroma pred pomembnejšim odločanjem samoupravnega organa, se sestati s svojimi volilci in poslušati njihova mnenja in stališča ter jih kot kolektivno mnenje izražati v organu upravljanja. Poudarjam pomembnejše odločitve, ki jih je treba izluščiti, oziroma pri oblikovanju upoštevati mnenja volilcev oziroma delavcev. S takim načinom dela, bi lahko tudi v vsebinskem pogledu krepili sestanke delovnih skupin in ostale izvršilne organe na nivoju obratov in delovnih enot. S takim načinom dela bi tudi člani v organih upravljanja bolj kvalificirano in bolj avtoritativno zastopali svoje stališče, ali take ali drugačne odločitve. Pri vsem tem pa je seveda pomembna visoka družbena zavest delavcev in razvit čut odgovornosti vseh pri usklajevanju individualnih in kolektivnih interesov. To pa bomo dosegli z resnično samoupravno demokracijo in permanentnim izobraževanjem samoupravljalcev.

V tem so še ogromne neizkoriščene in prikriti sile, ki lahko samo pozitivno vplivajo na dvig produktivnosti dela in uvajanje moderne tehnike, tehnologije in organizacije dela. Neizpodbitno je namreč, da je življenjski interes delavca, ki živi od rezultatov svojega dela, da podpira tehnični in tehnološki napredek, ker je tako njegov družbeni, kakor gmočni položaj odvisen od tega napredka.

To je le nekaj zamisli, ki pomenijo v nekem smislu le osvežitev političnih nalog, ki morajo biti dnevno prisotne v borbi za večjo demokracijo samoupravljanja, kar je hkrati pogoj tudi za hitrejšo rast podjetja.

Sindikalna organizacija...

(Nadalj. s 1. str.)

ske železarne in večja prisotnost republiških organov pri reševanju slovenskega železarstva. Sindikalna organizacija Železarne je bila prisotna pri vseh pomembnejših dogodkih v podjetju. Predvsem je predsednik omenjal prisotnost sindikata pri uspelem referendumu o združitvi slovenskih železarn, čemur je sledila tudi večja povezanost sindikata vseh treh železarn, nadalje pri izgrajevanju samoupravnega sistema oziroma statuta Železarne zveznemu in republiškemu ustavnemu amandmaju, pri čemer se je sindikat skupaj z organizacijo ZK in ZMS zavzemal za kar najboljšo vsebinsko in sistemsko rešitev samoupravnega mehanizma v podjetju. Po enoletnem poskusnem uvajanju novega sistema, je bil le-ta uzakonjen v statutu podjetja, v katerem so tudi družbenopolitične organizacije dobile svoje mesto. Sindikat, je nadaljeval predsednik, je bil prisoten tudi pri reševanju vseh notranjih problemov v Železarni, od znanega primera v martinarni do reorganizacije uprave in preusmerjanja proizvodnje oziroma ukinjanja zastarelih, nerentabilnih obratov. Seveda, je poudaril Mlinarič, pa je organizacija posvečala posebno skrb uresničevanju zaključkov zadnjega občnega zbora sindikata Železarne, ki je zelo celostno obravnaval problematiko podjetja, o čemer pa so bili člani zelo tekoče obveščeni prek tovarniškega glasila Železar. Sindikat Železarne je sodeloval s svojimi pripombami in mnenji tudi pri oblikovanju dokumenta Politični cilji in naloge sindikatov Slovenije, ki ga je sprejela II. konferenca slovenskih sindikatov junija letos.

Predsednik tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata je ob zaključku prvega dela naglasil, da naj bi skozi omenjene aspekte kritično in zavzeto ocenili dveletno obdobje tudi v obratih tako v predpripravi na občne zборе, kot na samih občnih zbore. Ob tem je omenjal tudi tedensko rubriko v Železarni OBISKALI SMO..., v kateri predsedniki sindikalnih odborov predstavljajo svoje delo. Če bi bilo v vseh primerih res tako, je dejal Mlinarič, kot zatrjujejo v razgovorih predsedniki, potem bi bila aktivnost in učinkovitost organizacije nedvomno večja. Kajti sindikalna organizacija je toliko učinkovita, kolikor je prisotna pri razreševanju problemov in nalog, ki se javljajo v obratu, kljub temu, da nekateri posamezniki menijo, da se sindikat preveč meša v stvari, ki se nas ne tičejo. Prevzemanje take teorije pa bi pomenilo dajati v roke orožje tistim, ki bi radi ribarili v kalnem. Ne smemo prezreti, je poudaril pred-

sednik, da so posamezniki na nekaterih obratovodstvih, ki si želijo šibkih sindikalnih odborov, da bi lažje ribarili v kalnem.

Ko je v nadaljevanju predsednik Mlinarič govoril o uspešnosti in učinkovitosti sindikalnih organizacij v obratih, je predvsem naglašal posebno skrb kadrovskega izbora bodočih odborov. Kajti le s skrbno in preudarno zbranimi kadri bo organizacija sposobna uspešno izvajati resolucije zveznega in republiškega kongresa sindikata, republiške konference ter na občnih zbore sprejetih programov in stališč. V sindikalne odbore, je dejal predsednik, bomo zbirali res najbolj sposobne člane delovnega kolektiva, ki s svojim znanjem, ugledom in zavzetostjo izstopajo pri izvajanju delovnih nalog ter se zavestno zavzemajo za uresničevanje

3. številka Železarskega zbornika

Letošnja predzadnja številka Železarskega zbornika obsega 72 strani. V 3. številki je objavljenih sedem prispevkov, ki so jih napisali: dr. Vodopivec, dr. Muster, inž. Kosec in inž. Kveder iz metalurškega inštituta, ter inž. Perman, inž. Šipek in Antonija Segel iz železarne Ravne. Uredništvo je objavilo tudi kratek zapis oziroma povzetek iz pozdravnega govora generalnega direktorja združenega podjetja Slovenske železarne Gregorja Klančnika na slavnostni seji delavskega sveta Železarne ob 20-letnici samoupravljanja v tovarni.

Gradivo za zadnjo številko III. letnika je v celoti zbrano, naročniki ter strokovnjaki v vseh treh slovenskih železarnah in na Metalurškem inštitutu pa jo bodo dobili v drugi polovici decembra.

Iskreno in tovariško srečanje...

(Nadalj. s 1. str.)

svoje borbe za večjo vlogo delavskega razreda. Za italijanske tovariše, ki so šele na začetku poti svoje borbe za večjo vlogo delavskega razreda tako v tovarnah, kakor v vsem javnem življenju, je naša samoupravna pot zelo privlačna in zanimiva.

Skupina delavcev, aktivstov iz tovarn Videmske pokrajine, je bila z obiskom v Železarni in z razgovori zelo zadovoljna. Za njih je ta obisk predstavljal tudi pri-

nalog družbene in gospodarske reforme. Izbrani tovariši morajo biti enakovredni dejavnik v obratih vsem ostalim dejavnikom in nosilci ter realizatorji naprednih težnj in idej.

Obratni občni zbori, je zaključil predsednik Mlinarič svoje izvajanje, morajo biti delovni dogovori za naslednje mandatno obdobje. Prekiniti moramo z dolgoletno prakso, da so občni zbori v senci zabave oziroma tovariškega večera, ki običajno sledi temu, kajti za izlete, zabave, kolektivne obiske predstav, muzejev, galerij itd., je dovolj časa med letom.

Navzočim je bil predstavljen tudi program dela koordinacijskega odbora sindikata ZPSŽ in posameznih komisij. Za tem je predsednik občinskega sindikalnega sveta Jesenice Stefan Rodi govoril o aktualnih vprašanjih nadaljnjega razvoja našega političnega sistema.

V zelo živahni razpravi, ki je sledila, so sodelovali: Zdravko Pogačnik, Stane Torkar, Matevž Malej, Mirko Zupan, Anton Jakšič, Franc Kalan, Anton Zupan, Niko Sok, Mavro Lenardič in nekateri drugi. Vsi govorniki so s svojimi bogatimi izkušnjami prispevali za dokončno oblikovanje sklepov, ki jih je predsednik Mlinarič izluščil iz razprave in ki jih bodo predložili v potrditev tovarniškemu odboru osnovne org. sindikata Železarne.

Navzoči so še zelo pohvalno izrazili tako o vsebini, kot o kvaliteti minulega seminarja, ki sodi v okvir prizadevanj za nadaljnjo kakovostno rast sindikalne organizacije v Železarni.

Železarski globus

AVSTRILIJA — Brazilska železarska družba CVRD je naročila pri avstrijski železarni VÖEST drugo fazo naprave za proizvodnjo peletov. S tem bodo povečali proizvodnjo od sedanjih 2 na 3 milij. ton letno. Investicijski stroški so predvideni v višini 15 milij. dolarjev.

znanje za njihovo aktivno politično delo v podjetjih. Zanimiva ob tem je ugotovitev, da so bili italijanski gostje po letih zelo mladi, kar je posebno zadnja leta značilnost italijanske Komunistične partije, ki vedno več gradi na mladih kadrih.

Na Jeseniškem srečanju so se tudi dogovorili, da bo predvidoma 14. novembra osem naših sodelavcev — političnih delavcev obiskalo nekatere tovarne v Videmski pokrajini.

Izvršitev programa skupne in blagovne proizvodnje ter odprave v septembru 1970

Del. enota	Skupna proizvodnja			Blagovna proizvodnja			Odprava
	progr.	izvrš.	%	progr.	izvrš.	%	
Plavž	5.900	6.122	103.8				
Martinarna	26.000	23.979	92.2				
El. jeklarina	11.560	8.645	74.8				
Livarne	337	359	106.4	40	33	83.8	33
Šamotarna	1.730	1.371	79.3	300	210	69.9	210
TALILNICE:	45.527	40.476	88.9	340	243	71.5	243
Bluming	33.000	33.838	102.5	1.300	853	65.6	853
Linija rez.	10.340	9.177	88.8	4.820	4.970	103.1	4.873
H O P	600	647	107.9	600	647	107.9	605
Valj. žice	9.000	7.827	87.—	2.985	2.216	74.2	2.216
VALJ. BELA:	52.940	51.489	97.3	9.705	8.686	89.5	8.547
Težka pr.	1.500	730	48.7		32		35
Lahke pr.	3.150	2.977	94.5	1.100	845	76.9	833
Valj. 2400	8.600	8.788	102.2	8.500	8.672	102.—	8.137
Valj. 1300	3.230	2.532	78.4	3.170	2.486	78.4	2.419
Jeklovlek	1.700	1.449	85.2	1.700	1.449	85.2	1.408
VALJ. JVK.:	18.180	16.476	90.6	14.470	13.484	93.2	12.832
Hladna valj.	2.550	2.121	83.2	2.530	2.049	81.—	1.972
Žičarna	4.760	4.942	103.8	3.140	3.248	103.4	3.292
Žebeljarna	980	1.072	109.4	945	1.056	111.7	1.062
Elektrode	900	848	94.2	895	843	94.2	897
Prašek	60	56	93.7	60	56	93.7	59
PREDEL. OBR.:	9.250	9.039	97.7	7.590	7.252	95.8	7.282
ŽELEZARNA:	125.897	117.480	93.3	32.085	29.665	92.5	28.904

Planirane proizvodnje za dom je 228 ton, izvršene pa 317 ton.

V mesecu septembru smo količinski plan blagovne proizvodnje slabo izpolnili. To je poleg avgustovskih obvez nasproti planu, največje odstopanje v letošnjem letu. Takih nihanj naš sistem organiziranja proizvodnje ne prenese. Točno je, da imamo za to tudi objektivne vzroke kot 18-dnevni izpad proizvodnje Lectdomelt peči, remont plavža, nekaj dnevnih izpad proizvodnje valjarne žice zaradi oboka peči, izpad proizvodnje Demag valjčnega stroja ipd. Vendar nismo izkoristili koledarskega časa tudi takrat, ko so bile naprave usposobljene. Pomanjkanja ljudi na eni in vložka na drugi strani, je le polovičarska ugotovitev in ne ustreza vedno dejanskemu stanju. Vse preveč imamo primerov, da posamezni obrati ne znajo organizirati posla in kontinuitete, ko je odvisno to le od njih samih.

Mesec september in oktober nam bosta ostala v »neprijetnem« spominu tudi zaradi ustavitve starih prog. »Neprijeten« mislim zato, ker je to tesno povezano z ljudmi ob teh napravah, njihovimi pre-kvalifikacijami, čeprav vsi vemo, da moramo biti veseli, da izločujemo težaško delo in slabe delovne pogoje.

Tako so se za vedno prenehali vrteti valji težke proge, 8. septembra, dober mesec za njo pa bo zaustavljena tudi proga valjarne 1300. Blagovno proizvodnjo teh dveh obratov bomo zato morali nadoknaditi v akumulativnejših obratih.

TALILNICE: Vzroke slabega doseganja skupne proiz-

vodnje sem navedel v uvodu. Letošnji trend proizvodnje jekla ne obeta dobrega zaključka leta. 32 tisoč ton surovega jekla manj od planiranih količin v 9 mesecih je zaskrbljujoče. Zaskrbljujoče je to, da lahko odštejemo izgubljeno proizvodnjo v februarju zaradi nenormalnih okoliščin t. j. dobav surovin. Do sedaj smo izdelali 323 tisoč ton jekla; do konca leta bi po oceni izdelali še okrog 78 tisoč ton v SM jeklarni in 30 tisoč v el. jeklarni. Torej bi bil skupni fond jekla okrog 430.000 ton. Za prihodnje leto naj bi po prvih ocenah proizvedli pol milijona ton, to pa pomeni, da moramo štartati v januarju s polno kapaciteto, ker ne bo lahko proizvesti 70 tisoč ton jekla več kot letos.

VALJARNE BELA: Bluming je izpod plana, zaradi nizke proizvodnje v brusilnici. Prvi stroj Rau stoji že od 3. septembra. V septembru je bilo samo 1.862 ton očiščenega materiala, kar je veliko izpod tehničnih kapacitet. Proizvodnjo linije travov smo za prodajo povečali konec meseca, zaradi zmanjševanja proizvodnje v valjarni tanke pločevine. Poprečno zvalja valjarna žice 260—280 ton na dan ob sistemu 4 + 1, namesto 320—340 ton. Za izpolnitev asortimenta bomo rabili najmanj še 2 meseca.

VALJARNE JAVORNIK: Najugodnejše so zaključili mesec v valjarni debele pločevine, medtem ko se v valjarni 1300 že pozna reduciranje proizvodnje. V tanki pločevini moramo predelati sa-

mo še preostali vložek, ker smo z vlivanjem v jeklarni in z valjanjem na šteklu za potrebe te valjarne že prenehali. Na lahkkih progah vključujemo prodajo kot dopolnitev programa za jeklovlek. Primerjava lanskimi devet mesecev z letošnjimi nam kaže v jeklovleku padec proizvodnje za okoli 600 ton, kljub novi proizvodnji na Schumagu, sicer bi bil ta padec za okoli 1200 ton. Pri tem pa moramo poudariti velik negativni premik v dimenzijem asortimentu. Tako lahko iz podatkov, ki so na razpolago zaključimo, da smo v 8 mesecih preteklega leta izdelali 2613 ton srednjih dimenzij, letos 1772 ton, lahkega paličnega vlečnega jekla 2988 ton nasproti 3716 ton v letošnjem letu in 1386 ton leta 1969 izdelanega finega, nasproti 1788 tonami letos. Takšen premik smo imeli v vlečnem jeklu. Točno je to, da smo z novim Schumag vlečnim strojem bolje opremljeni za lahke in fine profile, da pa bi morali količine v srednjih dimenzijah obdržati.

PREDELOVALNI OBRATI: Kaj pomeni biti brez dobrega vložka, smo videli v hladni valjarni. Čeških travov ni bilo na razpolago, travovi iz valjarne Bela pa zmeraj ne ustrezajo. Seveda bi bil minus manjši, če bi bil veliki Demag usposobljen. Za žičarno naj omenim trend povečanja proizvodnje, vendar operativni program ni enak družbenemu, ker je nižji. To povečanje je na drugi strani omogočilo dvig proizvodnje v žebeljarni, kjer so posade kompletnješe po letnih dopustih.

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu ●

DEŽURNA SLUŽBA

	telefon	
	v pisarni	doma
SOBOTA, 10. oktobra:		
inž. Janez KOMEL, hlad. valj.	525	83 144
NEDELJA, 11. oktobra:		
inž. Božidar BAKFELJ, valj. 2400	638	83 114
PONEDELJEK, 12. oktobra:		
inž. Miroslav NOČ, vzdrževanje	873	754
TOREK, 13. oktobra:		
inž. Franc VIČAR, HVŽ	743	83 141
SREDA, 14. oktobra:		
inž. Leon MESARIČ, HVŽ	524	590
ČETRTEK, 15. oktobra:		
inž. Dušan SIKOSEK, energija	302	775
PETEK, 16. oktobra:		
Teodor OKROŽNIK, gradb. vzdrževanje	577	739

Dežurna služba traja od datuma nastopa ob 7. uri do naslednjega dne do 7. ure. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite glavnega vratarja 410.

Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razpisnih deskah pri vseh vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

PERSONALNE VESTI SEPTEMBER

Sprejetih je bilo 78 delavcev.

Delovno razmerje je prenehalo 113 delavcev, od tega je odšlo na odsluženje vojaškega roka 15 delavcev.

STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI:

Franc KAVČIČ, 1915, valjarna profilov — 25 let ŽJ; Aleksander SEBEK, 1908, VEN — 38 let v ŽJ; Franc TAVČAR, 1915, valjarna tanke ploč. — 33 1/2 let v ŽJ; Cvetko ZUPAN, 1913, strojno vzdrž. — 40 1/2 let v ŽJ, Alice ZVEGELJ, 1913, splošni sektor — 25 let v ŽJ.

Vsem upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zaslužen pokoj!

IZKLJUCENI:

Mile Apostolovski, 1949, šamotarna; Nezir Arnaut, 1949, plavž; Salih Arnaut, 1944, plavž; Alojz Ažman, 1954, profilna valjarna; Jure Babič, 1949, žebeljarna; Ivan Bašič, 1942, martinarna; Zoran Berlisk, 1946, transport; Fehim Bešič, 1948, plavž; Anton Blažič, 1944, valjarna Bela; Derviš Bulut, 1949, šamotarna; Mustafa Bulut, 1937, plavž; Franjo Čosič, 1952, strojno vzdrž.; Milan Dardič, 1951, žičarna; Eniz Dedič, 1953, valjarna 2400; Rade Dejanovič, 1938, profilna valj.; Danilo Fabčić, 1947, profilna valj.; Halid Fetič, 1950, hl. valjarna; Eniz Gračič, 1942, valjarna 2400; Alija Halibašić, 1937, hl. valjarna; Omer Hatič, 1952, plavž; Peter Ivanovič, 1945, valjarna 2400; Branko Jazbenšek, 1949, valj. Bela; Mladžen Kajtuz, 1949, plavž; Zvonimir Kelher, 1950, strojno vzdrž.; Marjan Klemenčič, 1930, strojno vzdrž.; Ljubo Klinar, 1949, transp.; Ismet Ključanin, 1948, martinarna; Bogdan Knežević, 1949, šamotarna; Milan Kostelac, 1948, hladna valjarna; Roman Kovač, 1950, strojno vzdrževanje; Jadran Kozamernik, 1939, strugarna valjev; Branko Laharnar, 1953, transport; Slavko Luznar, 1934, valjarna tanke pločevine; Alojz Majcen, 1953, hladna valjarna; Ivica Matanovič, 1938, plavž; Savo Mataruga, 1949, valj. Bela; Ejub Medič, 1949, transport; Mesud Medič, 1950, plavž; Milan Mestek, 1949, šamotarna; Miloslav Miletič, 1942, žebeljarna; Anton Nadižar, 1944, valj. 2400; Stanko Ninič, 1949, hl. valjarna; Smail Omanovič, 1949, strojno vzdrž.; Šefkija Omanovič, 1952, plavž; Antun Pavlovič, 1950, plavž; Mirsad Popaja, 1953, valjarna 2400; Adem Porča, 1949, plavž; Anton Purgar, 1948, jeklovlek; Marjan Rozman, 1934, VEN; Rado Sabotič, 1952, strojno vzdrževanje; Staniša Simić, 1950, plavž; Anton Svetina, 1940, valjarna žice; Stjepan Šimara, 1948, martinarna; Jakob Šmid, 1942, strojne delavnice; Viktor Špehar, 1948, plavž; Vinko Stancar, 1940, transport; Branko Stefelin, 1953, jeklovlek; Semso Stilič, 1951, valjarna Bela; Nudhet Telalović, 1949, plavž; Franc Urh, 1932, valjarna Bela; Slobodan Urumović, 1945, martinarna; Jože Volk, 1950, jeklovlek; Alojz Zagorc, 1953, žebeljarna; Salih Zahirovič, 1946, valjarna 2400; Safet Zubović, 1946, transport; Marjan Zupan, 1952, strojno vzdrževanje;

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu ●

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Mladi komunisti o sebi in o svoji organizaciji

V petek, 25. 9., je bil razgovor vodstva aktiva mladih komunistov s članom CK ZKS tov. Golobom. Člani vodstva so tov. Goloba seznanili z dosedanjim delom aktiva, z načrti ter programom, ki so ga pred kratkim sprejeli.

Od 1300 komunistov, kolikor jih je v jeseniški občini, je 110 mlajših od 27 let. V zadnjem letu so v ZK sprejeli 35 mladih. Aktiv daje pri delu prednost ideološki vzgoji. Tako bo tudi v naprej, saj se bodo mladi komunisti udeležili nekaj enodnevnih seminarjev, imeli pa bodo tudi več razgovorov.

Trenutno pripravlja aktiv za vstop v ZK 20 mladih. Številka ni velika, toda aktiv daje pri sprejemanju prednost kvaliteti in ne kvantiteti. Ena od najvažnejših nalog aktiva je uspešno vključevanje mladih komunistov v osnovne organizacije ZK.

Razgovor se je nanašal tudi na to, kaj mladi ljudje vidijo v ZK, kaj v njenih članih, kaj od obeh pričakujejo, predvsem pa, kako se vključujejo v delo osnovnih organizacij na šoli, v krajevni skupnosti ali v delovni organizaciji. Mladi so v razgovoru omenili tudi kriterije, ki naj bi veljali za sprejem v ZK, posebno pozornost so posvetili liku, dolžnostim in nalogam komunistu.

Med drugim so mladi poudarili, da v ZK ni potrebna nikakršna dilema mladi — stari. Dileme ni bilo in je ne bo. Postavljajo jo tisti, ki žele razdvajati napredne sile v naši družbi in tudi v ZK. Gre za medsebojno sodelovanje tistih, ki izkušnje pri delu ZK že imajo in tistih, ki si izkušnje z delom pridobivajo. Gre za komuniste, ki so enakopravni tako pri delu v svoji organizaciji, kot v vsakdanjem življenju. Mladi komunisti so tudi tokrat poudarili, da njihov aktiv ni organizacija v organizaciji, kot si to nekateri predstavljajo, pač pa je to organ, ki skrbi za vključevanje mladih v ZK, za družbenopolitično in ideološko vzgojo mladih članov ter za uspešno uveljavljanje mladih v osnovnih organizacijah ZK.

Kje so vzroki?

Ko iz tedna v teden prebiram mladinsko rubriko v Železarnju, se mi nehotе vsiljuje misel, da razen treh ali štirih obratnih aktivov, ki so več ali manj aktivni, mladina po ostalih obratih miruje. Znano je, da je v naši tovarni več kot 1500 mladih, toda kje so vzroki za obstojajočo pasivnost.

Enega osnovnih vzrokov moramo vsekakor iskati v delu predsedstva, saj se ta po mojem vse preveč ukvarja s problemi predsedstva in s svojim programom, medtem pa pušča ob strani delo obratnih mladinskih aktivov. Pri tem se sprašujem, ali je prav, da denar, ki ga dobi mladinska organizacija Železarnje, porabi izključno predsedstvo za svoje delo in potrebe, ne da bi pri tem upoštevali želje obratnih mladinskih aktivov, da realizirajo svoj program, pri čemer jim finančno nihče ne pomaga. Za delo vsake organizacije oz. aktiva je nujno potrebno imeti določena sredstva. Menim, da bo moralo predsedstvo v bodoče bolj misliti na to, saj bo le na ta način uspelo poživiti delo mladinskih aktivov po obratih, obenem pa bo opravičilo naziv in namen predsedstva, ki naj dejansko predstavlja tovarniško mladino.

Postavlja se vprašanje, kako in na kakšen način nuditi pomoč obratnim aktivom, ko pa ima tovarniška organizacija ZMS na voljo tako borna sredstva. Načinov je več. Del sredstev naj se nameni izključno za realizacijo programov obratnih aktivov, dodeljuje naj nagrade za razna tekmovanja, svoj program naj uskladi s programi obratnih aktivov, predvsem pa prepusti iniciativo za organiziranje raznih kulturnih in športnih srečanj prav obratnim aktivom, pri tem pa jim pomaga organizacijsko in materialno.

Da ne bi vzroka za neaktivnost mladine iskali samo v predsedstvu, je prav, da spregovorim tudi o pomoči obratnim aktivom s strani samega obrata. Mar je obratnim političnim aktivom vseeno, ali mladina v obratu organizirano deluje, ali ne? Kakšna moralna in materialna pomoč se jim nudi s strani obratovodstev? Menim, da bi morala obratovodstva v večji meri nuditi možnost ustvarjanja sredstev za namene mladinskih aktivov s pomočjo raznih delovnih akcij. Pomemben delež za aktivnost mladih bi morala nositi tudi sindikalna organizacija. Del denarja bi se vsekakor moralo odvajati za delo mladine. Kolikšno važnost bi morala posvetiti delu mladinskih aktivov sindikalna organizacija in ZK prav sedaj, ko se bližajo volitve? Po eni strani zahtevamo, da čim več mladih vključimo v samoupravne in družbene organe, pri tem pa pozabljamo, da smo v predhodnem obdobju vse premalo skrbi posvetili prav politični vzgoji zainteresirane perspektivne mladine, da smo vse premalo spoznali posa-

meznika, njegovo pripravljenost za družbeno delo, njegove sposobnosti in ne navsezadnje tudi ustvarjali pogoje za aktivno delovanje posameznika kot tudi mladinskega aktiva.

RALE

Seja predsedstva TK ZMS Železarnje

Predsednik TK ZMS Železarnje Miro IPAVEC je sklical prvo redno sejo predsedstva TK ZM za ponedeljek, 5. oktobra 1970. Predsedstvu je bil predložen naslednji dnevni red:

1. Pregled dela obratnih aktivov ZM Železarnje
2. Program dela TK ZMS Železarnje za jesensko obdobje
3. Stališča TK ZMS o listu Železarnje in minimalnem OD
4. Obravnavanje srednjeročnega razvojnega programa ZPSŽ

Najprej so bili člani predsedstva in tehnični sekretar ObK ZMS Jesenice Zlato VOGRIC, ki je bil tudi prisoten, seznanjeni z delom članov sekretariata. Ti so namreč imeli nalogo osebno se prepričati o delovanju oziroma možnostih delovanja vseh obratnih aktivov ZM v Železarni in se pogovarjati z vodstvi obratov o mladih, njihovi problematiki, kadrovanju, izobazevanju, udeležbi mladih v samoupravnih organih itd. Po poročilih sodeč so bili obiski dokaj uspešni. Iz razgovorov, ki so jih imeli člani sekretariata s posameznimi vodstvi obratov lahko sklepamo, da so le-ta v glavnem zainteresirana za družbenopolitično dejavnost mladih v obratih in, da so jim tudi po svojih močeh pripravljeni pomagati. Malo drugačno sliko kot bi jo bilo pričakovati, pa se kaže po razgovorih z mladimi v nekaterih obratih. Namreč, dejstvo je, da mnogo mladih v nezadostni meri pozna koncept samoupravljanja, po drugi strani pa je med mladimi vse močnejše čutiti željo po aktivnem udejstvovanju v samoupravnih organih. Ta pojav vsekakor zahteva pozornosti in prvi korak, ki bi delno pripomogel k izboljšanju stanja, naj bi bil kvaliteten in na sprejemljiv način organiziran seminar ali predavanje iz omenjene tematike. Zanimivo in vredno večje pozornosti predsedstva TK ZMS Železarnje je tudi to, da upada aktivnost v nekaterih obratih, ki so še do pred kratkim zadovoljivo delali. Za protitež temu pa je večje zanimanje mladih za delo v ZM v obratih, ki so do sedaj krepko in že nekaj let »spali«. Predsedstvu ZM se iz omenjenih opažanj delo ponuja samo in nalaga predvsem veliko vztrajnosti in pa kanček optimizma ter načrtno delo z mladino. To naj bi bile tudi osnovne naloge in prizadevanja, ki morajo biti zajete v vsakem planiranju dela vodstev aktivov ZM.

S tem zaključkom pa se je praktično tudi že pričela obravnavati druge točke dnevnega reda: programa dela TK ZM za jesensko obdobje, ki zajema v glavnem (poleg stalnega sodelovanja in dela z aktivom) še športno in idejno vzgojno področje, ter pripravo na letno konferenco TK ZMS Železarnje. Trenutno je dokončno odločeno, da bo športna komisija pri TK ZMS najkasneje do 15. 11. organizirala medobratno tekmovanje mladih v mini golfu in kegljanju. V kolikor do srečanja mladine ZPSŽ na Ravnah ne bi prišlo, pa bosta imeli športna in društvena komisija nalogo organizirati srečanje v okolici Jesenic. Ideološka komisija in klub mladih novatorjev in samoupravljalcev pa naj bi organizirali eno ali dve predavanji. V programu dela oziroma dejavnosti TK ZMS Železarnje, pa naj bi bil tudi mladinski klub, za katerega osnovanje je zainteresirano predsedstvo TK ZM. Prisotni so bili enot-

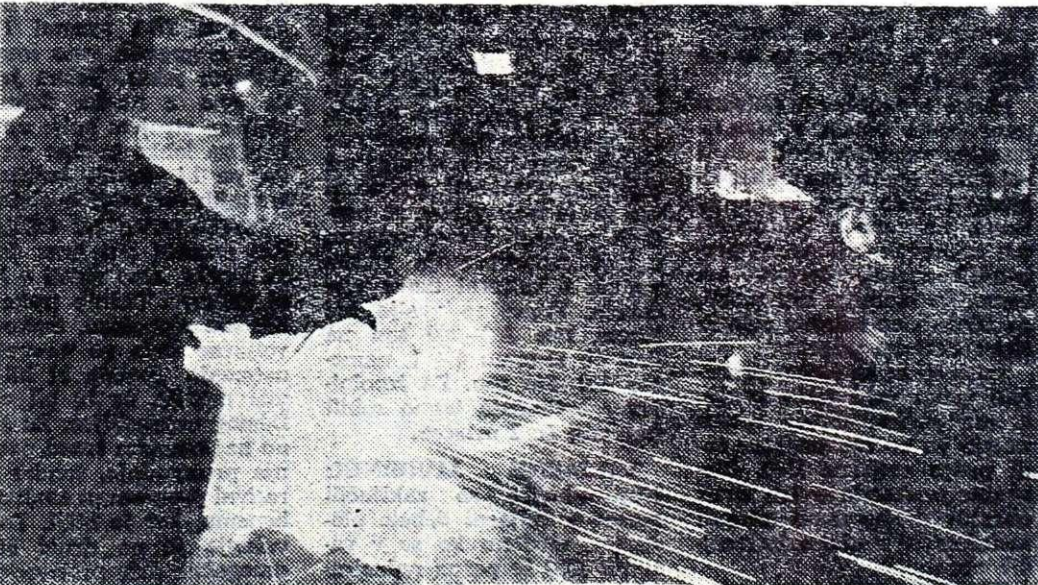
ni, da klub na Jesenicah mora obstojati s čemer se je v celoti strinjal tudi tehnični sekretar ObK ZMS Jesenice Zlato Vogrič.

Vogrič je ob tej priliki povedal, da se za obstoj in njegovo delovanje prizadeva tudi ObK ZM, da pa gledališče Tone Čufar, v katerem so prostori bivšega kluba preurejajo in bo verjetno tudi prišlo do nekaterih sprememb v razvrstitvi prenovljenih prostorov. Glede vodenja kluba, pa bo o tem vprašanje razpravljalo predsedstvo ObK ZMS Jesenice na eni prihodnjih sej. Zlato Vogrič je nadalje v kratkih obrisih povedal tudi okvirne napotke za delo vodstev ZM v delovnih organizacijah in obenem tudi opozoril na nekatere slabosti v delu predsedstva TK ZM Železarnje z obratnimi aktivom ZM.

Navzoči člani predsedstva TK ZM so nato okvirno razpravljali tudi o listu Železarnje. Menijo namreč, da list ni več tako pester in zanimiv, kot je bil še pred časom. Vedo in popolnoma se strinjajo s tem, da naj list prvenstveno služi kot informacija in tovarniško glasilo, vendar naj bi se poleg izključno železarskih stvari malo več tudi pisalo o življenju in delu izven tovarne in v kolikor list ne bi presegel predvidenega obsega tudi malo več o raznih umetniško literarnih stvaritvah.

Na koncu seje pa so prisotni govorili tudi o minimalnem osebnem dohodku v Železarni. Govora je bilo predvsem o mladih ljudeh na transportu, ki so za svoje doštikrat fizično zelo naporno delo občutno premalo nagrajeni. Predsedstvo meni, da tako nagajevanje po delu meji že na izkoriščanje in, da bi se moralo delo na nekaterih delovnih mestih v Železarni vrednotiti s sorodnimi izven nje.

Zaradi pomanjkanja časa prisotni tokrat niso obravnavali srednjeročnega razvojnega programa ZPSŽ, katerega pa bo obravnaval sekretariat, ki se bo sestal v petek, 9. oktobra in nato posredoval svoje zaključke predsedstvu TK ZMS Železarnje. E. Z.

ASEA električna peč v elektrojeklarni — dodajanje primesi

Okviri za zmanjšanje stroškov pri dovozu surovin in odpravi končnih izdelkov

Naša železarna prejema surovine v glavnem po železnici. Poleg tega se približno 80 % končnih izdelkov naklada in odpremlja z železniškimi vagoni. Da se lahko izvaja to ogromno transportno delo, imamo v podjetju približno 19 km železniškega tira normalne širine. Ker se poleg tega po tirih opravlja tudi notranji transport, imamo za vse to delo organiziran lastni železniški promet v okviru DE transport.

Glavna področja za razkladanje surovin so: v Hrenovici, v Fužinah (Sava), na Belškem polju in na Javorniku. Na ta mesta vozimo železniške vagonne z železniških postaj Jesenice in Javornik. Glede na to, da imamo za opravljanje tega prometa lastne lokomotive, je v izogib še posebnim dostavnim stroškom (od 6 do 15 din za vsak vagon), z železniškim transportnim podjetjem dogovorjeno, da Železarna s svojim osebjem in stroji odvažajo vagonne s prevzemališč ter jih po razložitvi oziroma naložitvi tja tudi vrača. Ta prevzemališča so na 12., 13. in 14. tiru železniške postaje Jesenice in na drugem tiru postaje Javornik.

Jugoslovanske železnice so imele vsa poveljna leta, glede na razbit vojni park in zaradi neprestanega naraščanja prevoznih potreb, premalo tovornih vagonov. Da bi bilo z obstoječim številom istih možno prepeljati čimveč, so vsem pošiljateljcem in prejemnikom določili zelo kratke čase za nakladanje in razkladanje, ki vseskozi znaša šest ur.

Glede na to, da se pri nas vagoni zaradi velikega števila vsi naenkrat ne morejo razložiti, je bilo dogovorjeno, da se obračun izvaja tako, da se vse ure zadrževanja vseh voz seštevajo in nato delijo s številom voz oziroma s številom opravljenih razkladalnih in nakladalnih operacij. To imenujemo globalni obračun. V ta način obračunavanja pa se ne vključujejo inozemski vagoni, ker mora železnica zanje plačevati najemnino v švicarskih frankih, je zato zaželeno, da se tem vagonom pri razkladanju daje prednost in s tem čas zadrževanja čimbolj skrajša.

Ker osebje Železarne vozove prevzema na tirih jugoslovanskih železnic in ker je za prevoz do razkladalnih oz. nakladalnih mest potreben določen čas, je bil v posebni pogodbi z železnico za njene vagonne določen daljši skupni čas zadržanja vagonov, kot pa je to za druge stranke na postajah, kjer železnica sama z njenimi stroji opravlja dostavo.

Ta čas je bil vsa poveljna leta zelo različno določen. Najprej je znašal 12 ur, nato so ga skrajšali celo na 8 in zopet podaljšali na 10 ur, od 1. 12. 1969 pa je 11 ur.

Glede na to, da se v vsem povojnem obdobju zaradi po-

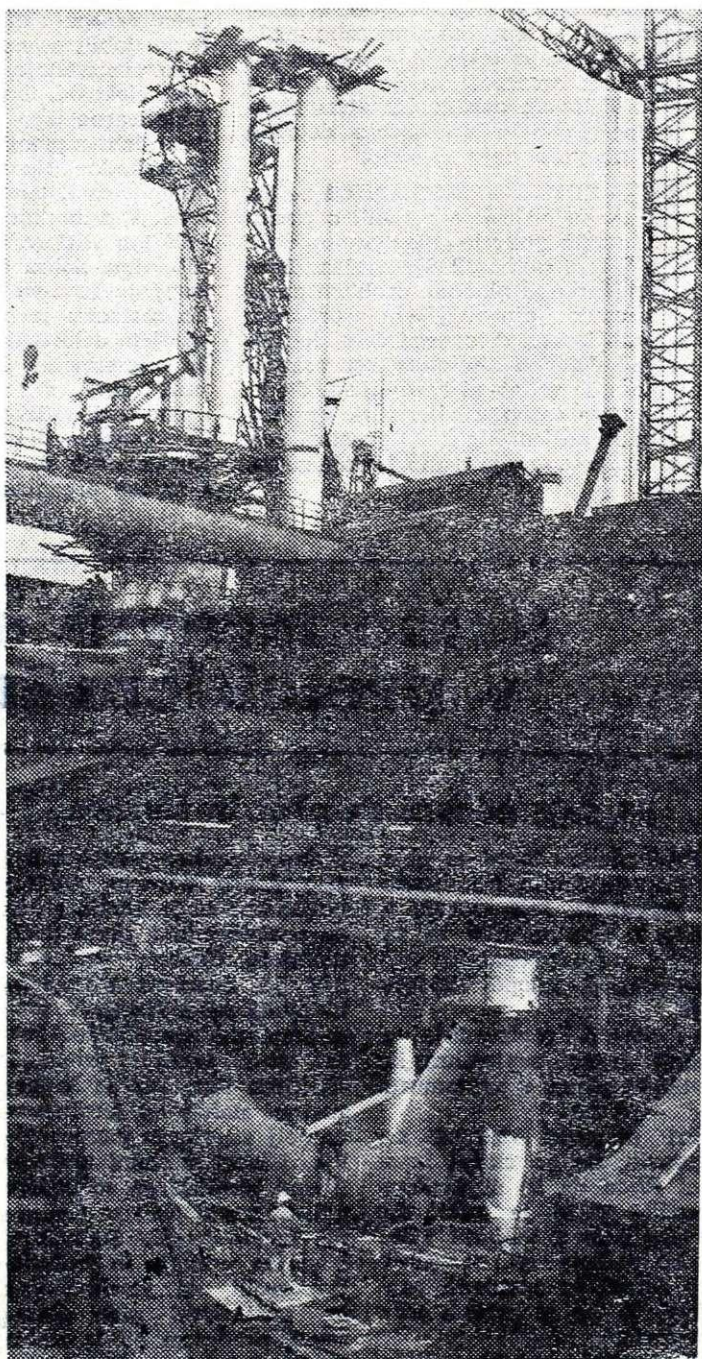
leto	1965	1966	1967	1968	1969
plačane stojnine v N din	1.565.990	1.304.060	588.225	933.403	1.300.043

Najtežje obdobje v tem pogledu je bilo od leta 1957 do leta 1967. V Fužinah (na Savi) ni bilo najnujnejših potreb tih. Leta 1960 je železnica skrajšala rok zadrževanja od 10 na 8 ur, pri inozemskih pa celo od 8 na 6 ur.

manjkljivih tirnih naprav in razkladalnih kapacitet ter drugih vplivov ni dosegalo (bolje rečeno držalo) razkladalnih rokov, smo vsa leta plačevali velike zneske za vozovno zamudnino (stojnine).

V zadnjih petih letih so ti zneski znašali:

V času rekonstrukcije železarne je bila halda, kar jo je pač bilo, prenapolnjena s surovinami, poleg tega pa smo jo zaradi pridobivanja potrebnega materiala za nasip na Belo že vso prekopali. Na rudnem dvoru se je ruda

Montaža novega odvoda dimnih plinov na plavžu I. Zapis o poteku rekonstrukcije preberite na prvi strani

razkladala samo z žerjavom, ves koks pa ročno. Dvigala, ki so bila namenjena za razkladanje, so bila uporabljena tudi pri delih za rekonstrukcijo.

Da bi se to izboljšalo, smo povečali rudni dvor, zgradili del nove aglomeracije (trakovi), ki se uporablja za razkladanje vagonov. Za manipulacijo s starim železom so se na novo postavili pristaniški žerjavi, kjer je sedaj dovolj prostora, da se lahko skladiščni prostor po potrebi še podaljša. Od uporabe velikih količin premoga se je prešlo na mazut, kar je znižalo količino, teže pa tudi število dospelih vagonov. Da ne računamo pri tem ogromnih količin ugaska, ki ga je bilo mogoče samo z lastnimi vagoni prevažati v nasip.

Medtem so na normalnotirnem kolodvoru v Fužinah (na Savi) zgradili tri življenjsko pomembne dolge tire za uvoze in izvoze vlakov, kolodvor sam pa so speljali na severovzhodni strani v harfo, da je bilo potem možno premikalno delo z obeh strani.

Z odstranitvijo 35.000 ton fine rude (v Borovlje) in s premestitvijo starega železa pod pristaniške žerjave, ljubijske in del indijske rude na rudni dvor, se je na haldi pridobilo dovolj prostora za

nadaljnjo graditev ter urejanje skladišč in tirov po za rekonstrukcijo predvidenem idejnem načrtu.

Kljub vsem grobo navedenim izboljšavam in kljub temu, da je veliko transportnih storitev prevzel tudi cestni promet (notranji prevozi) in glede na to, da zaradi pomanjkanja vagonov v bližnji bodočnosti ne moremo pričakovati od železnice ugodnejših pogojev za razkladalne in nakladalne čase, je tudi v organizacijskem pogledu treba storiti vse, da se bodo stroški zadrževanja voz odpravili ali vsaj znižali na najnižjo mejo. To pa je možno le, če bomo pri tem sodelovali vsi, ki smo odgovorni za dostavo, za razkladanje, nakladanje in odvoz ter vračanje voz.

Doslej odgovornost pri teh delih ni bila točno razmejena, ker ni bilo določeno, kakšni so razkladalni roki na posameznih mestih pa tudi ne za posamezne surovine. Prav tako ni bilo določeno, v katerem času morajo biti vagoni dostavljeni, odvzeti in odpeljani.

Po obstoječih podatkih so bili samo na podlagi odgovornosti za razkladanje surovin stroški za stojnine za posamezne obrate zadnje dve leti preračunani takole:

obrat, ki je odgovoren za razkladanje in nakladanje	stojnine v letih in v N din	
	1968	1969
transport	334.077	451.458
martinarna	269.626	363.342
plavž	79.841	154.189
HVŽ	79.329	58.577
valjarna bluming	42.046	52.577
elektropeč	35.626	50.763
nabava	26.068	—
valjarna štekel	16.973	25.666
valjarna žice	15.234	67.858
valjarna 2400	8.619	4.479
zavijalnica	5.576	8.730
elektroodni odd.	5.553	3.387
UOS	4.348	7.460
Javornik I	2.508	923
jeklovlek	1.560	4.835
šamotarna	1.491	3.323
toplotna (mazut, p)	1.298	36.018
strojne del. Jesenice	1.086	2.153
valjarna 1300	1.026	430
gradbeno vzdrževanje	657	—
strojne del., konstrukc. del.	467	2.587
centralno skladišče	222	53
livarna	163	30
žebeljarna	—	365
Vatrostalna	—	842
	933.403	1.300.043

Podatkov za več let nazaj nismo zbrali, ker se razmerje skozi vsa leta približno enako ponavlja.

Na podlagi povedanega in prikazanih podatkov o stojninah za posamezne materiale ter časovnih podatkov o zadrževanju voz, je bil za delo v bodoče izdelan predlog časovnega tehnološkega procesa obtoka voz za področje tirov v Hrenovici, Fužinah (na Savi), Beli ter za Javornik. Poleg teh časov je bila izražena tudi zaželenja enakomernost pri dovažanju materialov.

Za posamezne dovoze surovin so bili določeni časi za:

- dostavo,
- razkladanje in

— odvoz ter vrnitev na prevzemališče.

Ti časi so določeni izkustveno, upoštevajoč pogoje (obvezo) pogodbe. To je računsko najvišji skupni dovoljeni razkladalni rok 11,4 ure. To se pravi, da so ti časi izračunani (določeni tako, da če bi se jih povsod držali, v Železarni ne bi več plačevali stroškov za vozno zamudnino (stojnino). Bistvo pri tem je, da bomo na vsakem razkladalnem mestu vedeli, kakšen (koliko ur) je razkladalni ali nakladalni čas za posamezno surovino oz. končni izdelek in v katerem času mora promet tak vagon dostaviti (računajoč od prevzema) ter ga

(Nadalj. na 10. str.)

Sestanki delovnih skupin

JAVORNIK I — PRAPROTIK — SREDNJA PROGA — Sestanek delovne skupine je bil 30. septembra. Razpravljali so o izpolnjevanju proizvodnega načrta ter o obratni problematiki. Najprej so prisotni delavci dobili odgovor na vprašanje, postavljeno na prejšnjem sestanku in sicer da so bile na lahkah progah na nekaterih delovnih mestih povečane urne postavke. Zatem je vodja delovne skupine povedal, da pian v septembru ni bil dosežen, ker so v glavnem valjali gredice. Treba je upoštevati, da se ljudje še niso privadili na novih delovnih mestih na srednji progi. Predlagano je bilo, da naj bi se ogrevanci menjavali tako, da ne bo zastojev v proizvodnji. Ker bodo na lahkah progah obratovali tudi ob sobotah, je bilo predlagano, naj bi se temu prilagodili tudi na srednji progi. Tako namreč narekujejo potrebe Železarne. Omenjen je bil tudi delovni čas s podaljšanjem. Zahtevali so, da naj odgovorni ukrepe vse potrebno, da bo na občini podpisan predlog, ki je bil s strani Železarne že odobren. Glede dela ob sobotah za prevažanje materiala pa delovna skupina meni, da je zaradi težine dela dovolj pet dni v tednu oziroma 42-urni tednik. Že na težki progi so delali 25 let vse nedelje in praznike in so zato pričakovali, da bodo dobili lažja delovna mesta, vendar pa je sedanji položaj težji. Sodelavci Gašperšič, Lakota in Klavara menijo, da je sedanje prevažanje materiala neekonomično (avtogensko rezanje in trikrat ogrevanje). Na težki progi bi enkrat prevajali z manjšim trudom in manjšo posado. Tov. Zupan meni, da bo treba nabaviti nove verige, ker so sedanje iztrošene. Tov. Rajakovič in Hostnik sta razpravljala o delovnih mestih, za katere imajo delavci že odločbe. Rečeno je bilo, da je delovno mesto II. valjavca že zasedeno in se lahko tako zgodi tudi z ostalimi delovnimi mesti. Tov. Gašperšič je še dodal, da bi morali v minulih 25 letih obrat Javornik I modernizirati.

JAVORNIK I — MEŽNAR — LAHKE PROGE — Vodja delovne skupine je na sestanku dne 30. 9. obrazložil vzroke, ki narekujejo, da je treba vpletati tudi delo ob sobotah. Člani delovne skupine so pripravljani, da delajo ob sobotah in se zavežajo, da bodo s tem zagotovili potreben vložek za jeklovlek. Tovariš Debevč je predlagal, da naj bo delo ob sobotah stimulirano z 20 N dinarjev. Sodelavec Jereb je želel pojasniti glede novih tarifnih postavk. Bili so proti temu, da zakladalci in vodilni valjavec ter vodja dela pri škarjah niso upoštevani pri povečanju tarifnih postavk. Menijo, da je tudi njihova odgovornost in napor večji in če morajo valjavci delati več potem velja to tudi za zakladalce, vodilnega valjavca ter vodjo dela pri škarjah.

JAVORNIK I — BENEDIČIČ — ADJUSTAŽA — Sestanek so imeli 26. septembra. Na vprašanje, ki je bilo postavljeno na prejšnjem sestanku glede mize pri DANIELI stroju delovna skupina še ni prejela odgovora. Vodja delovne skupine je prisotne seznanil z informacijo obratovodstva ter opozoril na uporabo zaščitnih sredstev in na delovno disciplino, zlasti še glede korištenja delovnega časa. K informaciji obratovodstva navzoči delavci niso imeli pripomb.

JAVORNIK I — BRIŠAR — TEHTNICA — Na sestanku, dne 25. septembra so najprej prebrali zapisnik prejšnjega sestanka in nato poslušali informacijo obratovodstva. Težka progja je prenehala z obratovanjem, delovna skupina na tehtnici pa je tudi manjša. Skladišče gredic je obsežno in ga bo treba urediti tako, da bo prostor razdeljen po posameznih progah, da v zimskih mesecih ne bo nepotrebne iskanja materiala. Dolžnost slehernega posameznika je, da skrbi za red, da bo polizdelek dobro označen in postavljen na določeno mesto. Pripombe so imeli k drugi točki dnevnega reda glede dodatka na tarifne postavke. Vodja delovne skupine je povedal, da na osnovi sklepa, ki ga je sprejela komisija dodatke pripada delovodju in razkladalcem samo do ukinitev težke proge. S pojasnilom niso bili zadovoljni. Povedali so, da se prizadeti čutijo manjvredne in so zaskrbljeni zaradi manjših osebnih dohodkov. Pri tem je treba upoštevati tudi to, da so v glavnem prizadeti starejši delavci, ki so tik pred upokojitvijo in imajo tretjo skupino. Razen tega so izpo-

stavljani vsem vremenskim neprilikam in so še bolj ogroženi kot pri vročem polizdeku. V kolikor to vprašanje ne bo ugodno rešeno, si bodo delavci sami poiskali ustrezno rešitev, ter si poiskali druge vire dohodka.

OTK — KK — MEŽNAR, GRADIŠNIK — Sestanek so imeli 26. septembra. Ugotavljajo, da dekadna poročila o kvalitetni problematiki ne prihajajo točno na obratovodstvo. Zato bo v bodoče skrbel kolavdant ali pa kontrolor, ki bo dne 10., 20. in 30. v mesecu zaposlen na dopoldanski izmeni. Prav tako niso zadovoljni s povezavo med posameznimi dninami in obrati in za to tudi obveščanje posameznikov o dogajanjih na oddelku ni ustrezno. Posredovana je bila tudi problematika zaščitnih sredstev. Čevlji z jekleno kapico kolavdantom in kontrolorjem v posameznih obratih ne ustrezajo. Predlagajo, da se normativ menja in da bi bilo v posameznih obratih za uslužbenca možno nabaviti visoke čevlje brez jeklenih kapic.

JEKLOVLEK — ARNEŽ — BRUSILNICA — Sestanek so imeli 2. septembra. Najprej je bila na dnevnem redu informacija o poslovanju tovarne v prvem polletju. S poročilom so bili zadovoljni, menijo pa, da bo treba v drugem polletju delati še bolje, ker so tudi obveznosti večje. Zaradi tanjših dimenzij ter pomanjkanja debelejših dimenzij je stanje v brusilnici kritično pri izpolnjevanju plana. K temu je treba dodati še krajši delovni čas in pomanjkanje delavcev. Na sestanku so govorili tudi o nagrajevanju, brusilci pa so se zanimali kaj je z njihovo pritožbo glede delovne skupine. Beseda je tekla še o varstvu pri delu ter o zaščitnih sredstvih in še posebej o nošenju čelad na delovnih mestih. Nekateri posamezniki še vedno premalo upoštevajo delovno disciplino, zlasti ob prihajanju na delo.

JEKLOVLEK — ŽIDAN — BRUSILNICA — Na sestanku dne 26. 8. so obširneje govorili o poslovanju tovarne v prvem polletju. Plan proizvodnje ni bil izpolnjen zaradi pomanjkanja vložka. Brusilnica je bila kritično pod planom, problem pa je v kvalitetnem premiku, dimenzijskem asortimentu ter zaradi zmanjšane delovnega časa. Kritično so obravnavali delovno disciplino ker nekaterim posameznikom še vedno ni razumljivo, da je treba delovni čas kar najbolj izkoristiti. Vprašujejo tudi kdaj bodo urejeni higienski prostori, saj imajo sedaj na razpolago eno samo kopalnico za moške in ženske.

PLAVŽ — RUS — AGLOMERACIJA — Na sestanku delovne skupine, dne 25. septembra so delavci postavili vprašanje kaj je s tečaji, ki so bili predvideni za zaposlene na novi aglomeraciji. Zaskrbljeni so glede delovnih mest na novi aglomeraciji, ki bi jih morali zasesti. Starejši delavci se čutijo zapostavljene, mladi pa odhajajo iz tovarne. Delavcem ne zadostuje le to, da bodo dobili zaposlitev na novi aglomeraciji, ampak hočejo vedeti katera delovna mesta so jim namenjena itd. Ob koncu sestanka so kritično obravnavali še priprave za izvedbo izleta.

PLAVŽ — VOGA — AGLOMERACIJA — Sestanek so imeli 28. septembra. Značilno za njihov obrat je, da je potrebno veliko energije za vzdrževanje reda in čistoče. Največ težav je na tistih delovnih mestih, kjer so zaposleni novi delavci. Zato zaposleni menijo, da je treba skrbeti za tako delovno silo, od katere lahko pričakujejo, da ne bo takoj zapustila obrata in tovarne. Razpravljali so tudi o organizaciji izleta.

MARTINARNA — ČOP — IZMENA PEČI — Sestanek so imeli 25. septembra. Niso se strinjali z obrazložitvijo kako se pišejo izostanki. Vprašujejo, kako je možno, da ima delavec na dan državnega praznika izostanek? K poročilu o poslovanju v I. polletju niso imeli pripomb. Razpravljali so še o proizvodnji ter se strinjali s predlogom, da bodo z lastnim delom pripomogli k izboljšanju, toda tudi delavci iz obratov, ki jih poslužujejo bi morali napraviti vse tisto kar je najbolj nujno za dobro obratovanje martinarne. Pogovarjali so se tudi o organizaciji izleta.

LIVARNE — PODOBNIK — JEKLOLIVARNA — Na sestanku 28. septembra je tovariš Strajnar povedal, da je bilo v sivi livarni dne 26. 9. opravljeno zadnje litje in tako ustavljena proizvodnja vlitkov iz sive litine. Do tega je prišlo zaradi dvojne proizvodnje v slovenskih železarnah ter zaradi neustreznega vložka. Vsi zaposleni v sivi livarni bodo dobili ustrezna delovna mesta, saj bo povečana proizvodnja jeklenih vlitkov ter pri izdelavi VAL elektrod. Spričo naročil in ponudb ima naša jeklolivarna lepo prihodnost. Razen naročnikov iz naše države prihajajo s ponudbami tudi naročniki iz Zahodne Nemčije. Vlitki so veliki, težki in komplicirani, temu primerna pa je tudi prodajna cena. V prihodnjem letu bi lahko izdelali najmanj 1600 ton vlitkov. Čeprav je delovna in tehnološka disciplina dobra jo bo treba zaradi povečane proizvodnje in bolj zahtevnih vlitkov še izboljšati. Na sestanku je bilo rečeno, da z boljšim izkoriščenjem delovnega časa, vestnim delom ter z boljšo organizacijo dela lahko pripomorejo k dobri proizvodnji, s tem pa tudi pridejo do boljših osebnih dohodkov. Zaradi nemotene proizvodnje in zdravstvenih razlogov naj bi v bodoče vlitke izpraznjevali na popoldanski izmeni in naj bi v ta namen organizirali posebno skupino delavcev.

Samoupravni organi v preteklem tednu

54. seja odbora za plan in finance

Predsednik odbora za plan in finance Anton Komljanec je sklical 54. sejo odbora v sredo 7. oktobra 1970 in za dnevni red predlagal:

— pregled sklepov zadnje seje,

— uspehi proizvodnje v zadnji dekadi septembra in izvršitev plana v septembru ter — razno.

Pri pregledu sklepov so ugotovili, da so sklepi izvršeni razen da še ni podano poročilo zakaj je prišlo do okvare peči v valjarni žice, ki bo podano na naslednji seji zaradi še nekaterih raziskav, ki so v zvezi s tem naročene.

Proizvodni uspehi tretje dekadne septembra so presegli vsa pričakovanja in je zato

plan proizvodnje v septembru zelo dobro dosežen, znatno boljše kot pa je kazalo glede na proizvodnjo v prvih dveh dekadah. Skupna proizvodnja je dosežena s 93,3 %, blagovna pa z 92,5 %. V tem mesecu smo prodali 29.664 ton in zato iztržili približno 79.150.000 din, kar je le neznatno slabše od letošnjega najbolj uspešnega meseca julija. Hkrati s temi zadovoljivimi rezultati pa so ugotovili, da znaša plan za naslednji mesec preko 31.000 ton blaga za prodajo in so zato priporočili, da storimo vse in postavljene plan dosežemo, predvsem pa je treba proizvodnjo organizirati po možnosti tako, da se proizvodne naloge enakomerno

razdelijo na vse tri deкаде.

Zaradi določenih težav, ki nastanejo pri obračunavanju prodanega blaga, so naročili komercialnemu sektorju, da v bodočih mesecih zaključijo s fakturiranjem odpravljenega blaga zadnji dan v mesecu.

Železarski globus

JAPONSKA. Japonske železarne uvažajo iz leta v leto več železove rude in premoga za koksiranje. Zato gradijo tudi vedno večje število ladij za prevoz teh železarskih surovin. Danes imajo japonske železarne na razpolago 137 takšnih ladij s skupno nosilnostjo 6,3 milijona ton. Njihova poprečna nosilnost je 45.000 ton.

OBISKALI SMO...

Sindikalni odbor upravnih služb

Čez dobre tri tedne bomo končali z razgovori o delu sindikalnih odborov. Predsednika sindikalnega odbora Janeza Košnika smo prosili, naj pove nekaj o delu sindikalne organizacije, ki je po številu članov prav gotovo med največjimi v naši tovarni.

Sindikalne organizacije upravnih služb ne bi mogli primerjati z drugimi organizacijami v proizvodnih obratih. Tov. Košnik je našel vrsto problemov, ki to samo potrjujejo. Pestrost članstva je v upravnih službah zelo velika. Tu so organizirani vsi, od vodilnih delavcev pa do delavcev v številnih sektorjih in oddelkih. Prav zaradi te velike raznolikosti in razdrobljenosti po oddelkih je delo sindikalnega odbora zelo oteženo. Kot vsa leta doslej, tudi v sedanji mandatni dobi sindikalni odbor obvešča članstvo prek poverjenikov, ki jih ima v posameznih sektorjih in oddelkih. Razumljivo je, da so po posameznih oddelkih in sektorjih formirane tudi delovne skupine, naloga sindikalnega odbora pa bo v prihodnje, da organizira obveščanje kolektiva tudi prek teh skupin. Prevladuje občutek, da je delo sindikalne organizacije pri članih nasploh premalo vrednoteno. Prav zaradi tega bo treba v uprav-

nih službah poiskati nove ustrezne oblike in načine dela, da bi člani sindikata, ki so zaposleni v upravnih službah, bolj vrednotili vsa prizadevanja članov sindikalnega odbora.

Predsednik Košnik je z delom članov sindikalnega odbora zelo zadovoljen. Zlasti so prizadevni posamezni referenti. Tako na primer ima referent za oddihe in izlete tov. Mrak polne roke dela. Zgodi se, da včasih zmanjka zaradi velikega povpraševanja tudi do 200 mest v naših počitniških domovih. V našem pogovoru s predsednikom Košnikom smo na kratko obravnavali tudi sodelovanje s samoupravnimi organi, tovarniškim odborom osnovne organizacije sindikata ter obveščanje kolektiva o pomembnih vprašanjih.

Tudi upravne službe imajo svet delovne enote. Na seje sveta DE vabijo predsednika sindikalnega odbora, sicer pa je sindikalni odbor prek članov, ki aktivno sodelujejo v samoupravnih organih, sproti obveščen o aktualni problematiki ter vprašanjih, ki so v ospredju. Kadar pa sindikalni odbor skliče širše posvetovanje in nanj povabi vse člane sindikata, na takem sestanku običajno tolmači določeno problematiko direktor sektorja za ekonomiko podjetja inž. Arzenšek.

Iz poročil in gradiva, ki ga železar zelo pogosto objavlja o delu tovarniškega odbora OO sindikata Železarne, je razvidno, da leta zelo učinkovito deluje. Tov. Ko-

šnik pa je mnenja, da bi se morali obojestransko bolj prizadevati, da bi bilo sodelovanje še bolj uspešno kot sedaj. Omenili smo že prizadevanja sindikalnega odbora upravnih služb, da bi poiskali načine in oblike, prek katerih bi člani sindikata spoznali vsa prizadevanja in bolj vrednotili njeno delo. Ena takih oblik bi bila tudi organizacija izleta za vse članstvo. Izlete sedaj organizirajo po posameznih oddelkih in sektorjih.

Zelo aktiven in prizadeven je tudi referent za športno rekreacijo tov. Dobravec. V upravnih službah je zanimanje za večino panog, ki jih gojimo na Jesenicah, toda tov. Košnik meni, da bi morali člani sindikata v še večji meri in večjem številu kot doslej aktivno sodelovati v športnih panogah. Tudi na tem področju moramo poživiti zanimanje posameznih članov sindikata, kajti o pomenu športne in kulturne rekreacije je bilo prek sredstev množičnega obveščanja že veliko napisanega in povedanega in je razumljivo, da bi morali rekreacijo bolj ceniti in vrednotiti. Na začetku smo že omenili bistvene razlike pri delu sindikalnega odbora upravnih služb in sindikalnih odborov v proizvodnih obratih. V proizvodnem obratu, kjer so člani sindikata bolj strnjeni in niso razdeljeni po oddelkih tako kot v upravnih službah, je posamezne akcije lažje organizirati. Tako na primer lažje in bolj učinkovito organizirajo, vsaj v nekaterih obratih, poslovilne večere, ko delavci odhajajo v pokoj. Take večere v upravnih službah organizirajo občasno po posameznih oddelkih.

Nekaj misli ob zaključku sezone v počitniških domovih

Poletje je prešlo v jesen. S tem pa se je tudi zaključila sezona v počitniškem domu Biograd na moru in v Crikvenici, zaključena bolj ali manj uspešno, vendar z nasplošno zadovoljnimi dopustniki, kakor se lahko zaključi iz objavljenih člankov v tem časopisu, pa tudi po osebnih razgovorih.

Nezadovoljni so bili v glavnem lahko le tisti, kateri niso mogli dobiti mesta v teh počitniških domovih, seveda v glavni sezoni, pa so morali dražje letovati drugje ali v slabših pogojih. Kljub temu ostane dejstvo, da je bila prva in zadnja izmena premalo zasedena, čeprav ni bila izkoriščenost domov manjša od prejšnjih let (sama ocena, ker še ni obdelanih podatkov).

Strinjam se s tistimi, ki pravijo, da se človek naveliča hoditi zmerom v določen kraj na dopust, čeprav je prav toliko tudi takih, ki so nasprotnega mnenja, posebno če se jim določen kraj priljublja.

Splošna ugotovitev je lahko, da počitniške domove relativno slabo oz. kratek čas izkoriščamo, s tem pa naravno tudi manj ljudi koristi v njih svoj dopust.

Lahko se postavi vprašanje, kaj napraviti, da bi čimveč delavcev preživelo svoj dopust, res kot dopust, s tem bi se tudi povečala izkoriščenost počitniških domov, več delavcev pa bi prišlo spočitih, sproščenih, bolj zdravih in polnih poleta iz dopusta v službo.

Eden od vzrokov je tudi nepoznavanje vremenskih razmer in pa zakoreninjeno mnenje, da se lahko letuje ob morju samo v času šolskih počitnic, to je v času glavne turistične sezone. Za družine s šoloobveznimi otroci je to res tudi edino možni čas. Za vse druge pa to ni obvezno.

Temperaturna karta za področje Dalmacije kaže, da je bila v desetletnem obdobju temperatura ob 14. uri:

	zraka		morja	sončno ur dnevno
	najnižja	stop.	stop.	
v maju	najnižja	19.8 stop.	17.6 stop.	6.6 ur
	najvišja	23.7 stop.	20.4 stop.	10.7 ur
v juniju	najnižja	23.4 stop.	20.5 stop.	8.1 ur
	najvišja	28.0 stop.	23.5 stop.	11.2 ur
v juliju	najnižja	27.1 stop.	24.3 stop.	9.7 ur
	najvišja	28.9 stop.	26.0 stop.	12.2 ur
v avgustu	najnižja	27.0 stop.	23.6 stop.	9.5 ur
	najvišja	30.8 stop.	27.0 stop.	12.0 ur
v septembru	najnižja	23.1 stop.	21.4 stop.	7.1 ur
	najvišja	26.8 stop.	24.5 stop.	10.4 ur
v oktobru	najnižja	19.2 stop.	19.0 stop.	4.5 ur
	najvišja	22.1 stop.	21.4 stop.	7.4 ur

Ti podatki dokazujejo, da je za naše razmere kaj idealno vreme že v maju in tudi še v oktobru. To bi lahko izkoristili tisti, ki nimajo šoloobveznih otrok, tisti, ki ne prenašajo velikih vročin, pa jim drugače morska klima godi, vsi tisti, ki ljubijo mir, sprehode in kopanje, vsi tisti, ki so poslani na oddih iz zdravstvenih razlogov in socialno šibki, ker so tudi cene nižje v pred in po sezoni.

Pri tem dajem prednost kampu v Biogradu na moru, na katerega se prednji prikaz temperatur tudi nanaša. To je posebno interesantno sedaj, ko je možno potovanje z avionom. Tudi Crikvenica ima svoje prednosti.

Večja bo zasedenost, daljša bo sezona, nižje bodo lahko cene letovanja. Zato smatram, da bo treba ponovno dati poudarka rekreativnemu dopustu, ki je tako potreben delavcu, kot je posredno koristen za podjetje, kar je še splošno znano v zapadnem svetu.

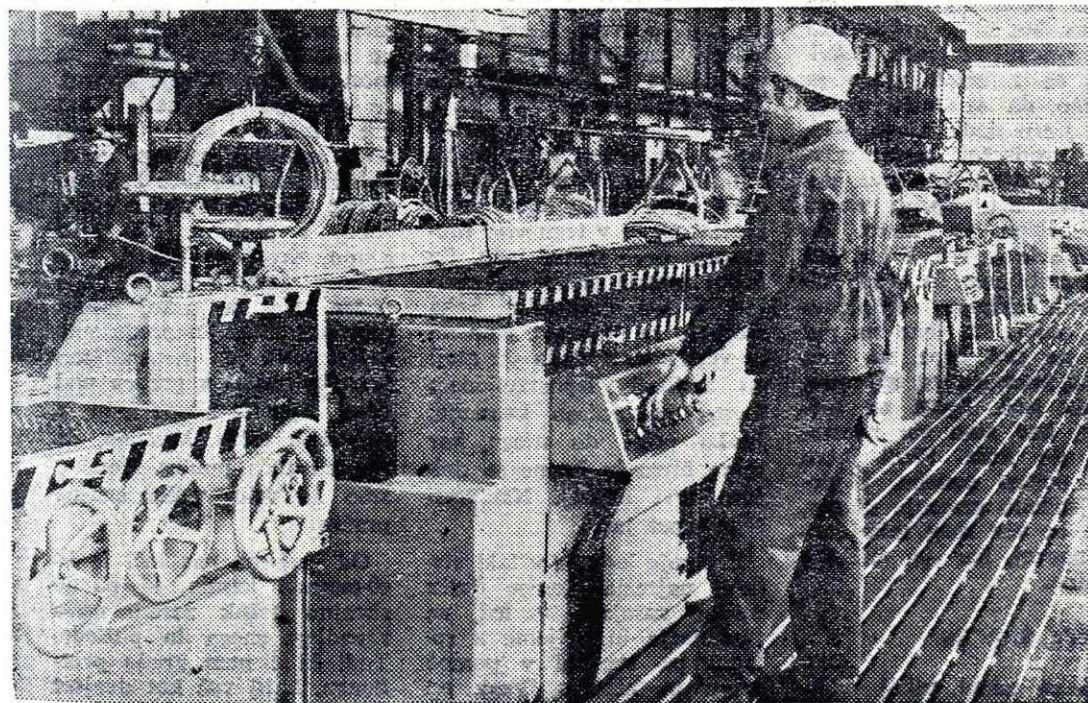
Zato smatram, da ne bi bilo slabo, če bi se začela agitacija za koriščenje dopusta v počitniških domovih že sedaj. Tako bi se lahko zbiralo in razporejalo po kriterijih in željah, ki bi se sprejeli. Tako bi lažje usklajevali čas dopusta zakonci, kjer sta oba zaposlena, posameznikom bi se svetovalo, lahko bi se zamenjavalo delavce med posameznimi domovi železarne, kar ima v programu komisija za rekreacijo in oddihe pri sindikatu ZP SZ. Enostavno lažje bi se planiralo, prepričevalo in reševalo potrebe in želje posameznikov, katerim je vse skupaj tudi namenjeno.

Zato smatram, da nam ne bi smelo biti žal truda za izvedbo te akcije s ciljem, da bi čimveč članov kolektiva ZJ lahko letovalo ob morju, kar bo tudi dobro obrestovano za podjetje.

S. P.

Železarski globus

ŠVEDSKA. Švedska železarna Bofors AB je razvila nov postopek za proizvodnjo jekla z izredno nizko vsebnostjo žvepla (0,001%). Osnova tega postopka je v tem, da dodajajo med vakuumiranjem v jeklo cer ali pa njegovo zlitino. To jeklo uporabljajo za vesoljske raziskave posebna orodja in atomske centrale.

Nov Schumag stroj v jeklovleku

4 Revolucionarno delavsko gibanje na Jesenicah v letih 1935 — 1941

Popoldne so se zbrali na Javorniku že vsi, ki so imeli kaj opraviti s stavko. Tu je bil tov. Leskošek kot predstavnik strokovne komisije, prišli so predstavniki delavske zbornice, prihitel je delavski inšpektor banske uprave inž. Baraga. Le tistih še ni bilo, ki bi morali biti prvi na mestu: delavci so zaman pričakovali predstavniške strokovnih organizacij.

Ko so namreč ti zadnji zvedeli za stavko, so se nekateri celo hiteli umakniti z Jesenic. To je izzvenelo tako: »Kar ste si sami skuhal, še sami pojejte!«

Prepričani so bili seveda, da s stavko ne bo nič in da je bo že v prvih urah konec. Ko pa je mineval dan in ko je postajalo vse bolj očitno, kako trdno so delavci pripravljeni vztrajati pri svoji odločitvi, še bolj pa to, da

bodo svojo akcijo speljali mimo njih, so začeli hitro ukrepati. Še istega dne so se sestali ter se začasno združili v »vrhovni medstrokovni odbor« (VMO). Sklenili so tudi sami poseči v dogajanje ter prevzeti vodstvo v svoje roke. Toda bili so že prepozni. Jeseniški kovinarji so že odkrili, kdo so resnični borci za njihove pravice in komu lahko zaupajo vodstvo svojega boja za obstanek.

Ta dan se o spornih vprašanjih ni še nihče pogajal. Delavci so terjali pogajanja na Javorniku, kjer so stavkali, vodstvo podjetja pa je vztrajalo pri tem, da se hoče pogajati na Jesenicah, kjer je bil sedež podjetja. Na to pa delavci niso mogli pristati, kajti na potek pogajanj so hoteli tudi sami vplivati.

Nazadnje so oboji malo popustili; pogajali so se v šoli na Koroški Beli.

Ponoči z 12. na 13. julija 1935 so šli delavski zaupniki s tov. Leskoškom med stavkujoče delavce v tovarno, kjer se je prvi in drugi izmeni pridružila še tretja, popoldanska. Stavkujoči so bili odlično razporejeni in pripravljeni, da pri svojih zahtevah vztrajajo. Razen nekaterih redkih izjem so bili v svojih stremeljenjih popolnoma enotni. Pogovarjali so se pozno v noč ter določili nadaljnjo taktiko začetega boja. Zaupnikom in tov. Leskošku je rasla vera v zmago. Bili so sredi med delavci, iz katerih je vrela živa revolucionarna sila vanje ter krepila njih zaupanje v pravično stvar. Člani vrhovnega medstrokovnega odbora pa so čemeli na Savi med štirimi zidovi, popolnoma odtrgani od delavskih množic.

V soboto, 13. julija 1935, so se začela pogajanja. Udeležili so se jih predstavniki

oblasti ter člani upravnega sveta Kranjske industrijske družbe, med njimi narodni izdajalec Avgust Praprotnik, neki Pantič iz Beograda ter drugi predstavniki podjetja. Kako neprijetno je te ljudi prizadelo sodelovanje žena v stavki, je mogoče razbrati iz Praprotnikove izjave:

»Baba je za v posteljo, ne pa za na ulico in za boj!«

Pripomba je merila na demoralizacijo delavskih predstavnikov, dosegla pa je ravno nasprotno. Vsa delavska delegacija mu je ogorčeno odgovarjala ter se zoperstavila žalitvi tovarišic, ki so ne glede na žrtve v tem boju zvesto stale ob strani svojim možem in sinovom.

Tri dni sta se obe strani pogajali, ne da bi bil dosežen kak uspeh. Podjetje je zavračalo vse zahteve delavskih predstavnikov ter odklanjalo kakršenkoli sporazum. Seveda to ni moglo dolgo trajati. Ena ali druga stran bo morala popustiti. Le kdo bo to, ko pa ni bil nihče pripravljen kaj takega storiti? Na obeh straneh so računali na pomoč.

15. julija 1935 je napetost dosegla svoj višek. Stavkati so začeli tudi delavci v jese- niških obratih. Za podjetje, ki je sleherni trenutek računalo z zlomom stavke, je bil to kaj hladen tuš. Ni več moglo ostati ob strani ter mirno gledati, kako rastejo

simpatije do stavkujočih. V torek, dne 16. julija 1935, je izdalo proglaš, namenjen stavkujočim delavcem, ter v njem pozivalo:

»Tisti izmed stavkujočih, ki bo v sredo, dne 12. julija 1935, ob 12. uri še na tovarniških tleh, naj si pripiše vse posledice za protipravno postopanje.«

Podjetje je naslovilo še en apel VSEJ JAVNOSTI; v njem so pojasnjevali nastali položaj ter opravičevali svoje postopke. Pozivali so »objektivno« javnost ter »delavljne« delavce, naj se ne pustijo zavajati, češ da je vsega kriva majhna skupina dobro organiziranih hujšak- čev, ki se poslužujejo znanih metod. Toda račun z »objek- tivno javnostjo« in »delavlj- nimi delavci« je bil napačen; prva je podpirala stavkujoče delavce, drugi pa so bili sami med njimi.

Žandarske straže so bile okrepljene, pa se je zdelo, da je »čuvarjev reda« še vedno premalo. Zato je ban Natlačen poslal na Jesenice v zaprtem vagonu še štirideset žandarjev — specialistov za boj z delavci.

Že pred 2. uro popoldne je žandarmerija zaprla vse vho- de v tovarno pred »mojstr- sko hišo« in pred glavno pisarno. Pri kinu »Radio«, pred Delavskim domom in drugod so postavili močne straže. Ozračje je bilo na-

elektrano. čeli nati ki so naš hrano to niso panes noseči so nimiti. To je se je anil ne takal in kaj je jetje, seni trgovci c urno mest stavkujočn so ig k Franc Ben mojstr Slav Ivan Sej t Kraš na je pogal snik isja Vsi se o groze tud saj ga delni Kl ki so daj lavci.

Zda je opred tu strok od sta ble odkri s pa se idai jočim lav ni bič. 16. ja 1 biltenstev. ročiloavn so veveti njeval po hkrata s zahtevavo popolna t

Ledena pošast Grandes Jorasses

Janez Brojan - ml.

PRVA LETNA PONOVI TEV »MRTVAŠKEGA PRTA«

(Nadaljevanje in konec)

Kmalu tudi nas obsijejo prvi sončni žarki in s tem nam preti zo- pet velika nevarnost padajo- čega kamenja in ledu. Zvone seka stopinjo za stopinjo in tako le počasi napreduje. Ko prepleza dolžino vrvi se umakne k steni, pribije klin in uredi stojišče. Sedaj je zopet vrsta na meni, da grem do Janka. Nahrbtnik me z vso silo vleče nazaj, kajti teža je prevelika, pa kaj mo- rem, ko so v njem le najnuj- nejše stvari, brez katerih sploh ne morem biti. Str- mina se noče in noče polo- žiti. Tudi ura beži, kot bi se ji nekam mudilo.

Tako plezamo raztežaj za raztežajem. Ker je prevroče, se malo slečemo in pri tem nam kar sama roka seže po mleku in kuhlniku. Sku- hamo si mleko in zraven po- jemo vsak eno ali dve pesti rozin, kajti ne vemo, kdaj bomo lahko zopet vsi trije skupaj. Pri tem pa še sami takoj ne opazimo, kaj se do- gaja za našimi hrbti. Zelo črni in težki oblaki se vale

proti nam. Vročina je vedno večja, to se pravi, da ne bo dolgo trajalo do neurja, kar bi bilo za nas tu v steni lahko usodno. Nemu- doma pospravimo in Zvone z velikim tempom napreduje, takoj za njim tudi midva. Želimo si vsi skupaj le eno: da ne bi bilo slabega vre- mena, ki nas je lansko leto presenetilo v severni steni Eigerja, odkoder smo se s spustom več kot tisoč me-etrov vsi zmrzli srečno vrnili.

Tu tega ne bi mogli nare- diti, kajti povratka nazaj ni. Toda vreme nam ni naklo- njeno. Blisk in grom nas opozarjata na hudo nevihto. Previdno hitimo naprej, ko- likor se sploh hitro da. Ste- no zagrne megla. Sem ter tja se odpre razgled le v do- lino. Vse je temno in sivo. Tudi dan se nagiba v noč. Zvone pripleza pod večji skalni previs. Pravi, da bo- mo morali skopati led, pa bo še kar za silo bivač. Do Zvo- neta je kakih dvajset metrov navzgor in dvajset metrov prečke v levo. Hitro je po- stalo temno, kajti ko jaz pri-

lezem do njiju, je urni kaza- lec že čez deseto uro. Z Zvo- netom kopljeva in sekava s cepini led. Pri tem začne močno padati toča in sneg. Tako torej tudi to pot ni- mamo sreče. Toča se vsipa po nas, kot bi jo nekdo nad nami praznil iz vreče. Pokri- jemo se z bivač vrečo in čakamo, da se malo umiri. Nato hitro nadaljujemo delo. Slab kvadratni meter rav- nega prostora kopljeva do- bri dve uri. Sproti nama sneg zasipa to jamico, da imava dela še več. V led nad nami pribijemo še nekaj va- rovalnih klinov, oblečemo suho obleko in tako na pol sede, na pol čepe, na tem malem prostoru vsi trije pre- bijemo noč. Spati ne mo- remo, ker smo vsi premo- čeni do kože. Proti jutru sneg počasi poneha. V glo- bini slišimo grmenje plazov, kajti tu ves sneg takoj od- leti naprej, ker je tolikšna strmina.

Sreda, 8. julija

Ko se zdani, takoj nado- ljujemo, kajti vreme se bo

kmalu zopet poslabšalo. Pred nami je zadnja tretjina ste- ne, ki pa je za nas lahko usodna. Še dva raztežaja vrvi imamo posevno navzgor ob steni, nato pa sto dvajset metrov prečke v levo. Sem ter tja posveti skozi črne oblake sonce in nam vliva upanje na lepše vreme. Ko Zvone pripleza na stojišče, z Jankom kar po vrvi mane- virava za njim, kajti vsaka minuta je dragocena. Pred nami je ta velika težka preč- ka. Zvone že v tegu vrvi pre- maguje prve metre ledu. Po nekaj metrih mora že zav- rati v led prvi klin. Seka stopinjo za stopinjo. Končno je vrvi konec. Toda on stoji na najbolj izpostavljenem mestu padajočega kamenja. Janko preči do njega, kar more hitro in Zvone še dol- žino vrvi naprej. Na vrsti sem zopet jaz.

Prečenje ledu je v taki str- mini najtežje. Konice derez močno zasajam v led, za ravnotežje in prijeme z ro- kami pa sta mi v pomoč cepin in kladivo. Vsak od nas se zaveđa, da mu ne sme

spodrsniti, kajti s tem bi potegnil za seboj še ostala dva. Ustavili se ne bi nič prej kot kakih devetsto me-etrov niže pod steno. Po veli- kem naporu je končno preč- ka za nami. Od tu imamo še štiri dolžine vrvi do vrha ledne prečke. Tudi strmina se je malo položila in na ledu je kakih dvajset centi- metrov snega. Zvone kar hi- tro napreduje. Zopet nas pre- seneti grmenje. Zajame nas močan snežni metej. Ne vi- dim niti metra naprej. Pred menoj se mi do pasu nabere toča. Grmenje in treskanje strele preprečuje vsak klic med nami. Toda tudi to nas ne zmoti. Vemo le to, da moramo čim hitreje naprej, če ne, bo po nas. Kdaj gre lahko kdo naprej, občutimo po nategu vrvi. Celi hudourniki toče žvižgajo okrog nas in nas hočejo s seboj v globino. Na dveh klinih, zavrtanih v led, pre- bijemo najstrašnejši naliiv sodre. Ko za nekaj minut poneha, hitro napredujemo dalje. Strela neusmiljeno seka in treska v greben nad nami, kjer je konec ledu in največjih težav. Mislimo, da nas bo toča pobila. Končno smo na vrhu velike snežne prečke.

Od grebena nas loči le še 60-metrski kamin, ki pa je skrajno težak zaradi novo- zapadlega snega in požleda. Tudi klini nam gredo proti koncu, kajti več kot dvajset jih je ostalo v ledu in v

spodn de brih in u nimi por grebšneg no pa Gr se pakne BlanoGret peto avno najteje z ben sam težakruje jih m. V vrhu. Nen vzklik »Pe gledamav kako ma bija oska meni alo ustava v Toda blo prevni ni meni hitro le mon S oplazi lev po pdes velikočo, le letara ka in me

Nadni jasni snež čisto sneh Zvone avpi meni Na v popisvese naših cih. prepla z skozi glo lina Fe strani and stopin na ker, išje Grand Jor roki vsi r srečtita

elektrizirano. Zandarji so začeli naložiti žene in otroke, si so nanašali stavkujočim hrano. Pri tem niso prinesli nikomur; celo posebno suvali s puškimi kleti.

To je bilo dovolj, da se je javnost, toda ne tak kakor si je želelo, niti pričakovalo podjetje. Jeseniški obrtniki in trgovci so organizirali šesturno pestno solidarnostno stavkovno vlogo pri tem so igrali krojaški mojster Franc Benedičič, brivska mojstra Slavko Saračević in Ivan Šaj ter trgovec Franc Krašov. Na vso moč pa jim je pomagal proletarski pesnik in pisatelj Tone Čufar. Vsi so se zavedali, da je ogrožen tudi njihov obstoj, saj jim ga niso omogočali delničarji KID, temveč tisti, ki so daj stavkali — delavci.

Zdaj je moral dokončno opredeliti tudi vrhovni medstrokovni odbor. Na izbiro sta bile dve poti: stopiti odkrito stran podjetja ali pa se udarizirati s stavkujočimi delavci. Srednje poti ni bilo.

16. junija 1935 so v svojem biltenu objavili sporočilo javnosti, v katerem so v svetih točkah pojasnjevali potek dogodkov, hkrati so izjavili, da so zahtevali javniških delavcev popolno upravičene in da

se bodo potegovali tudi za izpolnitev tistih zahtev, ki so jih postavili delavci v jeseniških obratih oziroma železarji v celoti.

Enotnost jeseniških kovinarjev, podprta s simpatijami vse poštene javnosti, vsega delavstva v Sloveniji ter Jugoslaviji, je triumfirala. Zdaj so morali s stavkujočimi stopati v korak tudi tisti, ki si stavke niso želeli ali pa niso verovali v njen uspeh. Prav v tem je bila največja zmaga stavkujočih, pa najsi bi se že stavka končala kakor hoče. Navsezadnje je tudi vodstvo podjetja odkrilo, da grožnje niso zalegle. Začelo se je resneje pogajati o rešitvi spornih vprašanj. Pogajanj se je udeležil tudi sreski načelnik Vrečar, ki se mu je zdelo potrebno priti v policijski uniformi.

Delavke in mladoletne delavce so poslali domov. V obratih na Jesenicah so postavili posebne delavske zaupnike, da so skrbeli za red in disciplino. Določili so uro, kdaj domači lahko prinašajo stavkujočim hrano v tovarno. In med tem, ko so se delavski zaupniki skoraj noč in dan pogajali s predstavniki podjetja, so delavci prirejali v obratih zborovanja, koncerte in razne igre. Po noči so spali na tleh, na deskah in na pločevini.

spodnji delu stene. Po dobrih urah se s skrajnimi mrtvi dokopljemo na greben, ki se vedno močnejše Grom in strela pa se pokneta proti Mont Blancu. Greben je ocenjen s peto tinitnostno stopnjo, a najtežje je za nami. Ta greben sem niti ne zdi tako težak. Trujemo se le na težjih mrtvih. Vedno bliže smo vrhu. Nenadoma Janko vzklikne: »Pazi, kamen!« Pogledam navzgor in vidim, kako manjši kamen odbija oskale in leti proti meni. Ajo nad menoj se ustavi velikim blokom. Toda blok se zamaje in prevrne naravnost proti meni. Stro odskočim, kar le morem. Skalnat blok me oplazi levo stran hrbta in po pedesne noge. Imam veliko črto, kajti odtrga mi levo ramnico nahrbtnika in men pri derezi.

Nad nami se prične počasi jasni. Nežiti tudi skoraj čisto neha. Po slabi uri Zvonek vpije nazaj proti meni: »Na vrhu smo!«. Ne popisujemo se se razvija v naših čutih. Ko z Jankom prepleta zadnje metre, se skozi glo pokaže lepa dolina. Fereta na južni strani andes Jorassesa. Iz stopin na vrh Point Wolker, našega petih vrhov Grand Jorasses. Z roko v roki si na pol pijani od sreče titamo, kajti to je

prva letna ponovitev Mrtvaškega prta, ki nima zastonj takega imena.

Ura je pol osmih zvečer. Skozi meglo nas obsije sonce. Fotoaparati so na delu prav tako kot v steni. Za nami se naredi prelepa gorja, katero vidi le malo kdo. Od sreče, da smo živi prišli iz vsega tega pekla ledu, snega in toče, pozabimo na prazne želodce. Ura je osem, zato v diru zapustimo vrh in po južni steni mimo serakov in razpok hitimo v dolino. Toda noč nas ujame prehitro. Tako moramo še enkrat bivakirati. Toda tokrat na veliki polici, tako da lahko vsi trije udobno ležimo. Skuhamo si čaj in argo juho, potem pa utrujeni utonemo v sen.

Četrtek, 9. julija

Ob osmi uri zjutraj počasi nadaljujemo pot v dolino. Prsti na nogah nas hudo bolijo, ker so ozebli. Tako ob deseti uri pridemo do male vasice v dolini Val Fereta. Še slab kilometer in pridemo do avta. Hitro se odpeljemo mimo Courmajerja nazaj v dolino Val Veni, kjer nas v taboru slavnostno sprejmejo kranjski alpinisti, s katerimi smo bili na skupnem treningu za bodočo Himalajsko ekspedicijo.

Mrtvaški prt so preplezali: Zvone, Kofler, Janko Ažman in Janez Brojan ml.

»Ona me je po glavi. Hladno je povedala, da že zvem, zakaj ni bilo Maženke na tekmo. Doma me je čakalo pismo. Za vso pustolovščino z modistkami so vedeli čisto natančno, da sem kar zijal. — V življenju je že tako: nekje človeku spodnese, drugje se mu pa obnese. Meni se je v Bukarešti!«

Vsi so bili radovedni, kaj je doživel v romunski prestolnici. Radi so ga poslušali, on je to čutil in se je na vsa usta pobahal z zgodbo o elegantnih prostitutkah. S tovarišem sta si privoščila blazne orgije, dami sta zjutraj zahtevali plačilo, se spoprijeli z njima za denar, v pravcati bitki sta pa moška zmagala in popihala.

»Presneto sta bila umazana!« je zagolčal Boško. Zdelo se je, da se za nič ne meni, a je vse slišal in si tudi vse zapomnil. Gospoda je obšla zadrega. Nasmeh jetnikov je pomenil, da so potegnili z voznikom. Namesto občudovanja je požel prezirljiv molk, ki ga ni bil prav nič vesel.

V sodno sobo so prihajali novi jetniki, a od starih je že marsikdo poromal na svobodo. Poslovil se je šofer Januš, Mihajlo je štel zadnje dneve, prav tako Boško in tudi študenti so se pripravljali, da spet zadihajo bolj po svoje.

Gospod Vlado Graseli je pa še zmeraj visel v negotovosti. Zapor mu je predsedal vsak dan bolj. Nastil se je suhega kruha, hrano od zunaj je dobival bolj poredko, denarja mu je zmanjkovalo; vse je kazalo, da svet že pozablja nanj. Vsakomur, ki je odhajal, je naročal, naj obišče prijatelja. Katerikrat je dobil potem kaj za pod zobe, a največkrat ni bilo nobenega odmeva. Vlado je postajal razdražljiv, prepirl se je zavoljo brezpomembnih malenkosti.

»Ti boš moj naslednik,« se je šalil Mihajlo. »Najbolj si primeren za starešino. Kar po oficirsko boš zastavil, vsi bodo plesali, kakor jim boš žvižgal, pa ti ne bo dolgčas!«

Vlado je vsak dan kazal manj obzira do tovarišev. Spal je malo, navadno je prelenaril dan in se je razgovarjal zvečer, ko so drugi legli k počitku. Zmeraj je koga pripravil do šepetanja, hodil je z njim po sobi, se pomenkoval ure in ure, tovariši na tleh so se pa budili, se pritoževali, a ni nič za-

čudno!«

»Le zmerjaj, se že otrezniš na oni strani!«

»Gospod Vlado, ne pozabite, da ste samo naš gost,« se je vmešal Miško.

»Vi se zavzimate za ušivce in tatove!«

»Še malo ne, kakor mi tudi sleparji evropskega kalibra niso preveč pri srcu. Za jasnost gre! Boško je bil sodno obsojen in spada v to sobo. Vaše mesto je pa tam, kjer ste že bili!«

»Dobro si mu zagodel,« se je zveselil Boško.

Ostali so ju začeli pomirjati. Po vratih je porotal nočni stražnik.

»Mir!«

Iz celice je izginila prisrčnost prvih dni gospodovega zapore. Niti Mihajlo ni spravil ljudi v dobro voljo. Boško je dočakal prostost. Za en dan se je uračunal, gospodu v veselje in jezo, da ga je imel še zmeraj pred očmi. Ko so pa le prišli ponj, si je brž nataknil površnik, pograbil je konjsko plahto in mu hudomušno zagodrnjal:

»Zdaj bi bil pa nemara rad v moji ušivi koži.«

»Poberi se!« ga je nagnal Mihajlo. »In svoji mrhi daj ovsu, da te spet ne spravi v arest!«

Zdaj je bil starešina sam na vrsti, da zapusti zapor. A že naslednji dan, ko so vsi najmanj pričakovali, se je spet prikazal orožnik z akti v rokah. Pomignil je gospodu.

»Vlado Graseli! Vzemij vse stvari!«

Vladu so veselo zažarele oči.

»Vendar enkrat!« je vzkliknil.

Planil je po čevlje in si jih v naglici nataknil. Zvil je volneno pregrinjalo, zmašil vanj vso drobnarijo, pograbil je plašč in pogledal, če ni česa pozabil.

»Fantje, pozdravljeni! Oprostite, ako je bilo kaj narobe. Tudi vi, Miško!«

Vsem je segel v roke.

»Hitro, hitro!« ga je priganjal orožnik.

»Kam se pa tako mudi?«

»K preiskovalnemu sodniku!«

Vlado je pobledel. Toliko, da mu ni padlo vse iz rok. Prepaden se je ozrl po začudenih tovariših.

**Tone
Čufar**

Gospod in ušivec

6

leglo. Večkrat je pokazal, da je nekako prvi med vsemi.

Parkrat je pogrešil cigarete.

Tudi študentom je tega in onega po malem zmanjkovalo. Sum je letel na Boška in Mihajla. Lahko je tudi kdo drugi pogledal po pičli zalogi in kaj odščipnil, a za ta dva je bilo največ verjetnosti.

»Kogar zasačimo, da krade, pojde pri priči drugam!« je zagrozil Vlado.

Napetost med zaprtimi je rasla z vsakim dnem. Zelo so se že naveličali drug drugega, vedno manj so potrpežli in prenesli. Boško je bil še najbolj brezbrizen, prosjačil je za cigarete in ostanke, lizal krožnike in se nekam zadovoljno prebijal skozi tegobe arestantovskega življenja. Neko noč je vstal, da opravi, na kar ga je gnalo. Potem se je pretegoval in se tiščal parne ogrevalnice. Jutro je bilo že blizu, spati se mu ni dalo več, pa je šel in pogledal, kaj ima kdo poleg sebe.

Dvignil se je Vlado in zbudil Mihajla.

»Zalotil sem ga!« je kazal na Boška, ki je naredil neumen obraz. »Tatov ne bomo trpeli med sabo! Če krade zunaj, tu ni treba!«

»Ne delaj hrupa!« ga je posvaril starešina. »Prisklical boš stražo, pa bo za nas vse slabo.«

»A, z njim držite! Enaka sta si!«

Prebudili so se tudi drugi in vstajali. Mislili so, da je že čas sprehoda. Boško je pa šel v svoj kot, kakor da se njega nič ne tiče. Z vidnim zadovoljstvom je golčal, da ima spet dan manj, da kmalu pogleda, kako je s kljusetom. Vsako jutro je na glas odšteval prestane dneve in tako opozarjal, da je na boljšem ko gospod. Tokrat ga je še bolj razkačil.

»Le počakaj! Najprvo nam prineseš uši, zdaj nam kradeš! Še danes pojdeš med berace! Takih barab res ne bomo trpeli med sabo!«

»Barab?« se je začudil voznik. »Spravi me kamor hočeš, v par dneh bom itak zunaj. Ti pa zase nič ne veš. Prav lahko te odpeljejo v Bukarešto, da gosposkim cipam poplačaš, kar si jim dolžan. Če grem jaz h kakšni babi, ji dam vsaj za žganje. Seveda, ti nisi baraba. Tak gospod, pa po arestitih!

Sila nerad je stopil čez prag. Še s hodnika je gledal nazaj v celico. Orožnik jo je zaklenil in potem sta odkorakala po dolgi veži.

V sobi so šele čez čas oživali v ugibanju o neznanem gospodovi usodi.

Najbolj je pa ugibal gospod Vlado Graseli sam, ki tedaj še ni vedel, da bo predsedel v sodni preiskavi preko osem mesecev in si kljub zvezam ter imenitnemu sorodstvu zaslužil pol leta zapore.

KONEC

V naši prihodnji številki pričenjamo z objavljanjem nove novele Toneta Čufarja.

**MARIJA BI RADA
ŽIVELA**

14. novembra letos bo preteklo 65 let, ko se je pri Markežu na Muravi rodil naš delavski pisatelj Tone Čufar. Ob tej obletnici bomo objavili nekaj njegovih novel.

Okviri za zmanjšanje stroškov...

(Nadalj. s 5. str.)

po razložitvi zopet vrniti na prevzemališče. O tem bodo prizadeti obveščeni, ko bo sestavljeni predlog tehnološkega procesa osvojen in sprejet.

Pri tem bi povedali, da so časi drugačni za Hrenovico (rudni dvor), za Fužine (Sava), za Belo in drugačni za Javornik. Na primer: vagoni rude bi morali biti na rudnem dvoru dostavljeni v dveh urah, razloženi v 4 do 6,5 ter vrnjeni v 1,5 do 2 urah. Vagoni gline za šamotarno pa bi morali biti dostavljeni v treh, razloženi v 12 urah ter vrnjeni v 3 urah. Vagoni, ki se nakladajo v Fužinah (Sava), bi morali biti naloženi v 8,4, na Beli pa v 10 urah itd.

V glavnem z izdelavo in obstojem internih rokov za zadrževanje voz, bo v bodoče vsak, ki je zadolžen za dostavo, razkladanje, nakladanje in vračanje, vedel, v katerem najdaljšem času mora to delo opraviti. V kolikor bi ga prej, bi bilo to še bolje, ker ni predvidene nobene rezerve (časovne) za morebitne okvare razkladalnih naprav in vlečna vozila.

Da bi obstoječe razkladalne in nakladalne pa tudi prevozne kapacitete čim bolj zadostale, je potrebna čim večja enakomernost dovoza surovin. Zaradi tega je tudi za nabavno službo in prav tako za uvoz predvidena željena enakomernost, ki je izražena v številu voz na dan. To pa je izraženo z dvema številoma, pri katerih pomeni prvo 100 % enakomernost, ki jo je v praksi težko dosegati, je pa potrebno, da se ji čim bolj približamo. Drugo število pa je tisto največje število voz, naloženih z določenimi materiali, ki bi smeli dnevno prispevati, da ne bi prihajalo do prezasedbe tirov in da se ne bi presegle razkladalne zmogljivosti. Ob tem je treba poudariti, da oba omenjena oddelka te številke že v polni meri koristita in kot vse kaže, bo letos zaradi sprotne, dokaj enakomernega dovažanja, stojnina precej nižja kot druga leta. Za ilustracijo navajam, da ima nabavni oddelek s pošiljateljimi dogovorjene celo dneve, kdaj naj posamezne vrste gline nakladajo. Uvoz se prizadeva uskladiti čase prihajanja ladij tako, da če je le mogoče, ni več kot ena na razkladanju. Seveda morajo pri tem upoštevati še druge dejavnike oz. stroške, ki bi morda na drugi strani lahko še povečali ceno dovoza (stojnina v pristanišču, čakanje na sidrišče in podobno).

Pri vsem tem pa bo potrebna ustrezna evidenca oz.

obstoječo izpopolniti tako, da bo možno sproti (dnevno) ugotoviti vzroke za odstopanje od predvidenih časov pri obteku voz. Dopolniti poudarjam zato, ker se je doslej evidentiral le čas prevzema in vračanja voz na prevzemališče. Pri tem nam manjka čas dostave, čas razkladanja in čas odzema z razkladalnega mesta. Brez teh podatkov razumljivo ne bi mogli ugotoviti, kdo se rokov drži oz. kdo odstopa in zakaj.

Za vodenje te evidence obstojajo trije predlogi. Pričakujemo še kakšnega. Vsekakor pa je zaželen najenostavnejši in najcenejši.

Za vozove, ki se bodo po sprejetem časovnem tehnološkem procesu še naprej predolgo zadrževali v Železarni in bi morali še naprej plačevati zamudnino, pa se bodo morale narediti podrobne analize (tudi s snemanjem), da se bodo ugotovili vzroki, ki jih bo potrebno z nadaljnjimi organizacijskimi ali tehničnimi ukrepi odstranjevati.

Z uveljavitvijo omenjenega časovnega tehnološkega procesa bo v bodoče pri obteku voz odgovornost točno določena in sem prepričan, da se bodo pri tem stroški prav gotovo zmanjšali.

Branko Blenkus

Brezalkoholno pivo v kantinah Železarne

Na letošnjem vinskem sejmu v Ljubljani je bilo razstavljeno in preizkušeno tudi brezalkoholno pivo pod nazivom Karakat, ki ga proizvaja podjetje Talis Maribor.

Glede na prednosti, ki jih ima od drugih brezalkoholnih pijač, je to pivo zlasti poznano v zahodnoevropskih deželah, seveda pod različnimi nazivi.

Proizvajalec navaja:

»Osnovne surovine za proizvodnjo gornjega tipa piva so popolnoma iste kot za ostale vrste piva, t. j. izkliti ječmen ali slad, hmelj, kvas in voda, s to razliko, da je temu pivu dodana še določena količina grozdnega slad-

korja in vitamina C. Grozdni sladkor daje tudi temu pivu karakteristično sladko noto. Po informacijah se v zapadnih deželah omenjeno pivo predpisuje zlasti v bolnišnicah in to največ na porodniških oddelkih ter povsod tam, kjer se želi doseči čim hitrejša okrevanje organizma, ravno tako se predpisuje anemičnim ljudem. To pivo se mnogo uporablja v raznih tovarniških menzah in pa kot šofersko pivo, kar mu je omogočilo dejstvo, da se je pretvorba osnovne sestavine slada, to je škroba izvršila le do monosaharidne oblike, in da je zelo mali del prefermentiral v alkohol. Količina alkohola, ki ga vsebuje takšno pivo se giblje v mejah do 0,5 vol. %. Omenjeno pivo je torej kalorično visoko vredno in je na vseh delovnih mestih, kjer se zahteva težko fizično delo zelo primerno. Ker vsebuje Karakat hmeljno smolo lupulin, deluje tudi pomirjevalno na živčni sistem, pa se ga zaradi tega učinka priporoča ljudem z občutljivim želodcem in tistim, ki pogosto trpijo zaradi zaprtja.

Razen vitamina B kompleksa, ki so karakteristični tudi za vsa ostala piva, vsebuje Karakat še edino za njega značilni dodatek, vitamin C.

Kar se tiče kaloričnih vrednosti piva vsebuje Karakat za razliko od ostalih piv veliko količino ogljikovih hidratov, ki se niso pretvorili v alkohol, pač pa so ostali v obliki monosaharidov. Ker je brzina potrošnje alkoholnih kalorij mnogo večja od brzine potrošnje ogljikohidratnih kalorij, je povsem jasno, zakaj se ravno Karakat priporoča težkim fizičnim delavcem.

Zaradi navedenega bo GP Železar s soglasjem pristojnih služb ŽJ to pivo uvedel v kantine s 12. 10. 1970.

Po končani dopoldanski dnini, se naši sodelavci v vseh smereh vračajo na svoje domove

Kaj povzroča inflacija Združenim državam Amerike?

Tudi v jeseniškem gospodarskem prostoru se pogosto razgovarjamo o inflaciji, njenih posledicah, njenih vplivih in kakšen obseg bo ta proces zavzel v prihodnjih 5-7 letih. V dnevnem časopisju beremo veliko o delnih ukrepih naše vlade, da bi ublažili oz. sploh določili glavne vzroke inflacije, ki je v jugoslovanskem gospodarstvu vedno močnejše prisotna. Moje mišljenje je, da lahko precizneje presodimo negativni vpliv inflacije na primeru gospodarstva ZDA, ki imajo: prvič najrazvitejšo gospodarstvo, drugič najbolj razvite finančne institucije in finančno politiko, tretjič že razmeroma nevarno stopnjo inflacije in četrtič izredno visok življenjski standard, od katerega se ljudje najteže poslovijo.

Težnje v gospodarstvu ZDA ter vedenje potrošnikov je mogoče vsaj na delnih področjih primerjati z našimi v Jugoslaviji, še posebej lov za dobrinami in finančno zadolžitvijo. Inflacijo pri nas v jugoslovanskem gospodarstvu

določajo predvsem kasnitve v investicijskih objektih industrije ter energetike v zveznem merilu. Objekti sami, ki potrošijo veliko denarnih sredstev, ne prinesejo zaželenih takojšnjih blagovnih fondov ter krediti se pre-

več premostujejo. Šele na drugem mestu bi prišla produktivnost nasproti izplačnim osebnim dohodkom ter dodatna emisija denarja v obtoku. Merila oz. statistične podatke za vse tri našete vzroke inflacije je zelo težko dobiti, ker so kompleksnega značaja. Vpliv inflacije na ameriško gospodarstvo nam odkriva velike težave, s katerimi se bori prav Nixonova administracija.

RJAVECI DOLAR. V preteklih tridesetih letih je kupna moč dolarja upadla za dve tretjini. To pomeni, da bi za 100 vloženi \$ v safe banke leta 1939, kupili danes le še za 38 dolarjev blaga in storitev.

Poročen moški z dvema otrokoma je moral zaslužiti leta 1968 14.440 dolarjev, da bi kupil toliko kot moški pred tridesetimi leti s 5.000

dolarji. To se pravi 188,8 % več, da bi obdržal isti nivo standarda!

Poglejmo, kaj se je zgodilo v zadnjem desetletju. Sto dolarjev v gotovini leta 1958 danes pomeni le 79 dolarjev vrednosti življenjskih potrebščin. Oglejmo si problem drugače. Moški, ki je zaslužil 7500 dolarjev leta 1958, je leta 1968 zaslužil 12.000 dolarjev. Koliko več ima dejansko razpoložljivega denarja za zapraviti? Davčne uprave upravičeno zatrjujejo borih 1954 dolarjev po plačilu davkov in efektu inflacije.

Življenjski stroški, merjeni z indeksom cen potrošnih artiklov so se v ZDA povečali vsako leto. Od leta 1960 do leta 1964 je bilo letno povečanje 1,2%. Toda ko so ZDA pričele odpošiljati več vojakov v Vietnam leta 1965, je bila inflacija živahnjejša.

Dopisujte v Železarja!

Krajevna samouprava nositeljica pobud in skrbi za občana

Veliko je bilo že napisane o pomembnosti krajevne samouprave, v tem primeru krajevnih skupnosti, vendar imam občutek, da kljub temu pri občanih še vedno niso tako zapisane in upoštevane, kakor bi bilo to potrebno. Drugo nič manj važno dejstvo, ki precej zaviralno vpliva na rast in razvoj krajevnih samouprav, je bojazen nekaterih, da bi ta ljudska samouprava ne dobila preveč videza samoupravne oblasti. Z drugimi besedami, da ne bi krajevne skupnosti postale v nekem smislu občine v malem, kar seveda v nobenem primeru ni mišljeno. Menim, da je v tem pogledu vsak strah povsem odveč. Saj bi isto potem lahko trdili tudi za delavsko samoupravljanje v podjetjih. Vendar na tem področju ni nikogar, ki bi izražal dvom in bojazen, da bodo ti organi prerasli občinske skupščine. Verjetno ljudem, ki aktivno delajo v KS, niti na misel ne pride, da bi si želeli imeti kakršnokoli oblastno funkcijo.

Morda bi bilo zaželeno, če bi občinska skupščina po svojih organih še nekoliko bolj prisluhnila razpravam in predlogom sveta KS. Tako bi se bojazen in nezaupanje, da krajevne samouprave se gajo predaleč v svojih akcijah, pojasnilo in odstranilo vse, kar morda nekatere moti. Nastalo bi tisto potrebno sodelovanje in sožitje, brez katerega nobena skupnost ne more uspevati. Prav tega nam verjetno najbolj manjka.

Na splošno lahko ugotovimo, da nekatere KS stagnirajo. Delno je temu vzrok, da smo pred leti tako na silo ukinili koordinativni odbor krajevnih skupnosti, z utemeljitvijo, da se je pri občinski skupščini formiral svet, ki bo skrbel in usmer-

jal delo krajevnih skupnosti.

Toda svet za gospodarstvo, urbanizem, gradbene, komunalne zadeve in krajevne skupnosti je imel preveč drugih važnih nalog in tako so KS ostale same. Skupni posveti in sestanki predstavnikov KS so zamrli in s tem tudi do tedaj zelo živahna dejavnost KS.

Občinska konferenca SZDL Jesenice je to pomanjkljivost ugotovila in formirala poseben organ, ki naj bi delal na tem, da se predstavniki KS vsaj od časa do časa sestanejo in predebatirajo svoje probleme.

Dela in nalog pa je prav na vseh področjih dovolj. Le delovnih občanov je premalo. Tudi v tem je težava, ker kadrovska zasedba v KS ni najboljša. V tem pogledu pa smo veliko premalo aktivni, da bi uspeli vsem občanom dokazati, kako nujna, važna in potrebna je prav v našem času krajevna samouprava.

Le kdo naj bolj pozna razmere v naselju, kakor tisti, ki sam v njem živi. Če le hoče, lahko vidi množico odprtih vprašanj in zato tudi lahko največ prispeva k urejanju in odстранjevanju problemov.

Odpri naloge in pobude čakajo pri urejanju poti in čistoče, s katero se res ne moremo pohvaliti, do vrtov in hiš ter sploh stremljenja po kar najlepšem izgledu naselja.

Socialno skrbstvo je poleg drugih zelo važno področje, ki ga najboljše in najbolj učinkovito lahko rešujejo občani sami. Saj vsi vemo, kako kdo živi in kdo je pomoči potreben. In teh tudi pri nas ni malo. Skrb za ostarele in onemogle ljudi je hvaležna in humana dejavnost, kateri moramo posvetiti veliko pozornosti.

Potem je tu še vprašanje naše mladine, naših otrok. Tudi v tem pogledu je vse premalo narejenega. Denar, vložen za dobro vzgojo naših otrok, je najboljša naložba, ki se pozneje v življenju bogato obrestuje. Ob tem se moramo soočiti s tem, da je komaj 10% otrok zrelih za varstvo, vključenih v vzgojno varstvene ustanove. Starši nimajo časa za načrtno vzgojo, posebno tam, kjer sta oba roditelja zaposlena. Pa tudi če je mati doma, ne more nuditi otroku tega, kar mu lahko nudi vrtec. Ali ni tu začetek težav, s katerimi se kasneje srečujemo in tarnamo, da so otroci slabi, nezgojeni. Zato potrebujejo več skrbi in pozornosti. Otroci se mora že v rani mladosti navaditi na družbeno življenje, predvsem na spoštovanje starejših. Sicer to ne velja za vse, ali kaj, ko se tudi dobro vzgojeni otroci le preradi zgledujejo na dejanjih slabo vzgojenih otrok.

Pri vseh navedenih in drugih številnih nalogah pa smo sicer že malo kasno začeli s propagando in vzgojo naših državljanov za narodno obrambo. Nekaterim je to povsem nepotrebno področje. Pa vendar temu ni tako. Najbolj miroljubne države na svetu, kot so Norveška, Švedska in Švica, kljub svoji nevtralnosti na vse mogoče načine poučujejo in vzgajajo ljudi, da bi se v primeru vojne znali ravnati pred nevarnostmi, ki bi jim pretile. Če kje, tu še prav posebno velja načelo: »Čim več veš in znaš, toliko boljše in lažje se boš branil pred nesrečo!« V tem pogledu se snujejo pri KS posebne skupine ljudi, ki bodo usposobljene nuditi ljudem v primeru nesreče potrebno pomoč. In za vse to je potrebno le nekaj denarnih sredstev, še več pa volje in pri-

pravljenosti tudi za širše družbene interese, kajti v skupnosti je moč.

Krajevna samouprava ne more živeti in delati brez denarja, ter se razvijati v učinkovit samoupravni organ.

Upam, da bo tudi v bodoče dejavnost KS podprla občinska skupščina iz sredstev svojega proračuna. Menim pa, da so ta sredstva za tako široko in razvejano dejavnost vsekakor preskromna. Prav in zelo potrebno bi bilo sedaj organizirati razpravo o problematiki krajevne samo-

uprave z odborniki občinske skupščine in s predstavniki družbeno-političnih organizacij. Na vsak način je treba vložiti več truda, pa tudi denarja, da bi krajevna samouprava zaživela in kar najbolj koristno delala za koristi svojih občanov.

Financiranje krajevnih skupnosti naj se razširi tudi na delovne organizacije, kajti skrb za dobro počutje delovnih ljudi pomeni mnogo več kot samo zadovoljstvo in zdravje, pomeni tudi večje delovne uspehe.

Jože Rozman

Proračun občine še vedno pod predvidevanji

Dohodki proračuna občine Jesenice, so tudi po devetih mesecih pod predvidevanji. Največji izpad, ki tudi bistveno vpliva na skupni odstotek je pri prispevku za uporabo mestnega zemljišča, katerega sredstva se uporabljajo namensko. Če omenjeni prispevek ne upoštevamo, potem so dohodki proračuna občine le še za 0,20% pod predvidevanji.

V podrobnosti je realizacija v večjih postavkah naslednja:

	Plan 70	realizacija	%
Prispevki	5.476.500	4.194.606	+ 1,59
Davki	4.509.400	3.360.087	- 0,49
Takse	3.925.300	3.094.700	+ 3,83
Prispevki za mestno zemljišče	2.600.000	959.872	- 38,09
Skupaj:	16.867.200	11.632.149	- 6,04

Z upoštevanjem vseh postavk je proračuna občine še za 6,04% pod predvidevanji, brez upoštevanja prispevka za uporabo mestnega zemljišča pa kot že rečeno le še za 0,20% pod predvidevanji.

Sredstva za temeljno izobraževalno skupnost, to je za potrebe šolstva v občini se zbirajo le od nekaterih postavk iz prispevkov in pa od davka od prometa blaga na drobno. Po devetih mesecih so ta sredstva pod predvidevanji le še za 0,57%.

Vsem dohodkom primerno se gibljejo tudi izdatki proračuna občine, za katere po seji sveta za družbeni plan in finance še vedno velja 5% omejitev, razen za tiste dejavnosti, kjer so osebni dohodki zaposlenih odvisni od proračunskih sredstev.

Porast cen v indeksu je bil leta 1965 že 1,7%, 2,9% leta 1966, 2,8% leta 1967 in 4,2% leta 1968. V letu 1969 pa je pričelo z opozorilnim tempom 7,5%. Dolar, ki ga prejmemo januarja je avgusta vreden le še 95 centov, in če še sedanji proces inflacije nadaljuje, bo ob koncu leta vreden le še 92 centov (%).

ZDA se gibljejo prav zaradi inflacijske psihoze v globoke ekonomske probleme doma in v inozemstvu. Inflacija zadaja navadno gospodarstvu vsake družbe grozotne kazni, ravno tako narodu kot posameznikom. Inflacija vrže, časi in vztrajno, gospodarstvo iz usklajenih odnosov. Predsednik ameriškega Federal Reserve System je poudaril, da je ZDA važneje rešiti gospodarstvo inflacije, kot peljati vojno v Vietnamu do uspešnega konca. Boj proti inflaciji pa bo zahteval veli-

ko bolečin, težav in trpljenja, preden ga bodo dobili. Ekonomist Rundt je izračunal, da če je kupna moč dolarja zmanjšana letno za 1%, potem terja 70 let, da se cene podvoje. Toda pri 2,5% letno bo zaznal mož, ki je pričel z delom pri 18 letih prodajne cene pri 46 letih. Pri rasti 5,4%, pri kateri so v začetku leta 1969 bile ZDA, bi pa ta možki vedel prodajne cene že pred 31 letom. V Jugoslaviji je bilo lani povečanje 20 odstotkov in tu se cene podvoje pred potekom petih let, če bi vzeli to za tipično poprečja inflacije. Vendar v Jugoslaviji je dinamika cen posameznih dobrin za življenje precej raznolika tako, da je poprečna podražitev cen slab reprezentant. Inflacija deluje kot tavina na delavčeve zasluzke, na prihranke posameznikov in na pokojnine starejših državljanov.

Vendar najbolj udari inflacija ljudi z malimi dohodki, kar utegne postati včasih tragično. Inflacija določa težavni družbeni krog, ki razplamti plamen človeške zavisti in uživanja. To vse uničuje moralno in duh značaja družbe.

Ta egoistični odnos ljudi, da bi prehiteli sosede, da bi dobili blago preden se povišajo cene, vse to prispeva k psihologiji inflacije. Če se to usidra v navadnem gospodarstvu in ljudeh, potem pomeni to velike preglavice.

Kot primer tega usodnega kroga inflacije si ogledimo industrijske konstrukterje v New Yorku. Bruto zasluzki so poskočili od 682,8\$ leta 1965 na 804,5\$ leta 1968, povečanje v znesku 121,7\$ mesečno.

Vendar resnične pridobitve, če upoštevamo davščine

in inflacije so za delavce le 5,44\$ mesečno!

ŠTIRI KAZNI INFLACIJE GOSPODARSTVA.

Dežela postane postopoma brez pravih prihrankov. Vse je posvečeno sedanjosti in nič prihodnosti. Živi danes, kajti jutri bo dražje. Na zahodu, če ni pravih prihrankov, ni gradbenih posojil in tako je dežela brez prave gradnje domov oz. stanovanj. To je prva velika kazen. Drugič pomeni, da zlomi inflacija dolgoročno posojila za poslovne namene. Gospodarstvo postane nesposobno za investicije, ki bi mu zagotovile položaj v industrijskem svetu.

Tretja glavna kazen inflacije je v razširitvi nepoštenosti.

Inflacija pospešuje, prispeva, omogoča in nagrajuje ne-

poštenost! Brž ko se ljudje znajdejo v inflacijskem gospodarstvu, iščejo poti, ki bi jim prinesle obdržanje kupne moči dohodkov.

Inflacija pa četrtič dodaja k temu, da dežela izgublja v svetovni trgovini.

Recimo močna inflacija otežuje ZDA, da prodajajo njene izdelke na mednarodnih tržiščih.

Caterpillar Tractor Co., ki je največji izvoznik strojev, zelo težko konkurira italijanskemu FIATU, ki uživa nižje stroške glede osebnih dohodkov in materiala. Japonski inštitut za tržne raziskave je poročal japonskim komercialistom, da je za japonske proizvajalce slika zelo rožnata prav zaradi ameriške inflacije.

(Se nadaljuje)

Ob 25 - letnici združenih narodov

Z letošnjim proslavljanjem 25-letnice Združenih narodov se vključujemo v proslavo obletnic zmage nad hitlerjevsko Nemčijo, nad silami imperializma in fašizma in zmage novih načel suverenosti, enakih pravic velikih in malih držav ter samoodločbe narodov v mednarodnih odnosih. Ob tem se tudi zavedamo, da ta načela še niso povsem zmagala in da se še niso uresničile vse nade človeštva izražene v ustanovni listini organizacije Združenih narodov. Na svetu obstojijo še ogromna nasprotja, še vedno se rešujejo meddržavni odnosi z orožjem, še vedno milijoni stradajo, še vedno milijoni otrok nima možnosti osnovne splošne izobrazbe. Danes svet troši za oborožitev 159 milijard dolarjev letno, za vzgojo in izobraževanje mladega rodu pa samo 111 milijard dolarjev. Za vzgojo daje razviti svet 100 dolarjev na prebivalca, nerazviti pa samo 5 dolarjev. To so odprta vprašanja, ki jih bo moral reševati nadaljnji razvoj, pri čemer pa bodo Združeni narodi ob zadostni podpori naprednega človeštva morali odigrati pomembnejšo vlogo.

Danes objavljamo naslednja dva nagrajena spisa lanskega letnega učencev osmih razredov osnovne šole Tone Čufar, kako mladi gledajo na današnji svet in svetovne dogodke.

ZAKAJ?

Davna je želja človeštva, da bi ustvarilo kaj novega. Ko je človek prvič sam zanetil ogenj, je sklenil, da bo nadaljeval s proučevanjem narave. Zanimal se je za okolje, v katerem je živel. Z njim vred sta se razvijali tudi znanost in tehnika. Z njuno pomočjo si je podrgel naravo. Hotel je vedno več in več. Nova raziskovanja in proučevanja so mu prinesla nove koristi.

Tu pa je človeški razum zašel na krivo pot. Zdi se, kot da se je odločil uničiti samega sebe. Znanost in tehnika je izkoristil, da se bi čim bolj oborožil, da bo skladišča napolnil z bojnimi strupi, raketami, letali in drugim orožjem. Vojsne tovarne delajo s polno močjo. Človek se je spustil v vojno, da bi osvojil ozemlja, bogastva. Ni mu mar, da denar za orožje trga sočloveku od ust. Želja po osvajanju, pohlep po bogastvu sta ga zaslepila. Danes, ko je človek že stopil na Mesec in ko je ponekod vsega v izobilju, plameni sovraštva uničujejo nedolžne ljudi. Zakaj? Zakaj?

To je vprašanje, ki se mi zastavlja, ko berem o vojnah in žrtvah. Zakaj je človek tako nekoristno uporabil dosežke znanosti in tehnike? Kaj mora res na vsako vprašanje odgovorjati orožje? Milijarde dolarjev požira vojna v Vietnamu. Kaj jih ZDA ne bi mogle uporabiti človeštvu v korist? Rak je danes neozdravljiv. Če bi vse države namenile denar za raziskave te bolezni, bi jo morda kmalu uspešno zdravili.

Jugoslavija je ena izmed držav, ki se trudijo za koristno uporabo znanosti in tehnike. Želja vseh Jugoslovancev je, da bi tudi drugi spoznali, kako nesmiselna je vojna in kako koristni bi bili znanost in tehnika v miru.

Miro Eržen

KAKO BI JAZ UPORABILA ZNANOST IN TEHNIKO

Pravijo, da je doba, v kateri živimo, atomski vek. Atomski vek — čudno ime s kovinskim prizvokom, ki me vedno nekoliko vznemiri. Kadar ga slišim, pogosto dobim občutek, kot bi bilo vse okoli mene iz kovine, zlitine, betona, in celo sama se včasih počutim, kot bi bila robot. Čudim se in razmišljam. Od kod vendar ta nesmiselni občutek? Je za to krivo okolje, v katerem živim? Ali je res že vse tako nenavadno, da izgublja svojo živo podobo? Ali je res človek v hitrem tempu življenja pozabil na čustva in občutke ter postal le še stroj? Včasih se mi zdi, da je vse to res. Takrat se mi v srce prikrade nekaj tesnobe, nekaj, kakor strah pred prihodnostjo. Takrat zasovražim že kar pretirano željo človeka, da bi tehnika še bolj izpopolnila, da bi vedel še več, kot ve. Zdi se mi, da znanost in tehnika kvarita v človeku prav to, kar je človeškega, da mu ubijata ljubezen, usmiljenje in dobroto, da mu ubijata občutek do vsega lepega in ga silita v dejanja, nevrednega imena: človek.

In vendar bi vsi dosežki znanosti in tehnike lahko samo koristili človeštvu. Le človek sam bi se moral v svoji notranjosti spremeniti. Neki filozof pravi, da je človek v svojem bistvu dober. To je res, res pa je tudi, da ima v sebi pohlep in nagon po osvajanju in zaslužjevanju. Vsakdo bi se moral truditi, da bi dobro v njem premagalo slabo, pa se znanstveni in tehnični dosežki človeštva ne bi sprevrgli v prekletstvo, ampak v blagoslov.

Če bi bila meni dana božanska moč, da bi lahko uporabila znanost in tehniko, bi takoj preprečila izpopolnjevanje moriskega orožja in delo znanstvenikov usmerila v pospešene medicinske raziskave, ki bi odkrile sredstva za preprečevanje do danes neozdravljivih bolezni. Vso vojno industrijo bi preusmerila v industrijo, ki bi izdelovala živilske, tekstilne in druge proizvode, katerih milijonom ljudi še danes primanjkuje.

Zajc Vanda

Več skrbi študentom

Droben podatek, da je Skupščina občine Jesenice letos razdelila več štipendij, kot prejšnja leta, odpira pravzaprav vrsto vprašanj: Od tega koliko študentov iz naše občine študira na višjih in visokih šolah, koliko jih ima štipendije, kolikšni so stroški študija in podobno. Žal na vsa vprašanja ta trenutek ne moremo dobiti odgovora, zato menimo da je namera pripraviti podrobno analizo o študentih naše občine pravilna.

Pri skupščini občine Jesenice so letos razdelili 41 štipendij in posojil. Pri tem so morali letošnji razpis ponoviti, saj se prvič ni prijavil za nekatere štipendije prav nihče. Tudi po ponovljenem razpisu ni bilo kandidatov na primer za študij matematike, na ekonomski fakulteti in podobno. Po pregledu seznama štipendij bi lahko ugotovili, da občina največ štipendira študentov na šoli za socialne delavce in v zdravstveni stroki — po 6, ter na višji pravni šoli — 4. Zanimiv je tudi podatek, da so letos razdelili 26 štipendij in 15 posojil.

Podatek, koliko je pravzaprav študentov v Ljubljani, Mariboru in drugod iz naše občine, nismo mogli dobiti prav nikjer. Lahko bi le približno ugotavljali, da jih je na višjih in visokih šolah nekaj nad 200 in prav toliko na srednjih šolah izven občine. Ugotovili pa smo podatek o številu štipendistov, saj poleg skupščine občine podeljujejo štipendije še temeljna izobraževalna skupnost (letos 45), železarna Jesenice (trenutno za redni študij 76) in pa republika 33. Višina štipendij je različna. Najnižja štipendija za študij na višji in visoki šoli, ki jo podeljuje skupščina

občine ali TIS znaša 320 dinarjev, medtem ko je Železarna dvignila najnižjo štipendijo na 350 dinarjev. Prav bi bilo, če bi tudi v tem sodelovali in se dogovorili za enake kriterije tako razpisa kot višine štipendije.

In končno, kakšni so stroški študija na primer v Ljubljani? Socialno ekonomska komisija pri IO skupnosti študentov Ljubljana je v letošnjem letu pripravila obsežno analizo o socialno-eko-

nomskega položaja študentov tako v Ljubljani kot v Mariboru. Poprečne študentskih dohodkov za SRS ne glede na način bivanja in kraj študija je po ugotovitvah analize 442,— din mesečno, po izjavah študentov in ugotovitvi dejanskih stroškov bivanja, hrane in najnujnejših obveznosti v šoli pa bi za normalno življenje potrebovali 615,— din mesečno. Tudi sicer je v analizi vrsto zanimivih ugotovitev, kot tudi ta, da se morajo študentje v številnih

z neštudijskimi dejavnostmi, če hočejo zagotoviti vsaj sedanjostopnjo lastnega standarda, kar pa podaljšuje študij. Zato je prav da temu vprašanju posvetimo več skrbi tudi v naši občini.

Povečana skrb za spomenike NOB

V zadnjem času opažamo povečano skrb za spominska obeležja in spomenike padlim borcem NOV ter žrtvam fašističnega nasilja.

V zadnjih številkah smo obširneje poročali o tem, da je lovška družina Stol iz Zirovnice prevzela v oskrbo spominska obeležja na območju Karavank, pretekli ponedeljek pa so se o tej problematiki pogovarjali tudi na seji krajevnega odbora ZZB NOV Javornik.

Bili so enotnega mnenja, da je treba še pred zimo na ustrezen način zavarovati

spomenik padlim borcem NOV na Javorniku. Naloga ne bo enostavna, ker je površina spomenika velika in bo treba najti ustrezen način zavarovanja, da ne bi zaradi zmrzali in drugih vremenskih nepravilnosti prišlo do večjih okvar, zlasti na podstavku in reliefih.

Na seji KO ZZB NOV so ponovno analizirali izvedbo letošnjega kurirskega smuka in na osnovi analize že sprejeli ustrezne zaključke. Da bi bila organizacija prihodnjega kurirskega smuka še boljše kot doslej, namestniki navezati tesnejše stike s tovarno športnega orodja Elan v Begunjah. Sprejet je bil tudi sklep, da je treba gradivo za Bilten zbrati do 10. decembra. Bilten, ki ga organizacija ZZB NOV izdaja vsako leto dvakrat in sicer v januarju ob izvedbi kurirskega smuka ter v maju, ko je pohod Ježkovega odreda po partizanskih poteh, bo vsebinsko nekoliko spremenjen. Zlasti velja to za Bilten, ki ga organizacija izdaja v januarju. Da bi se izognili dodatnim stroškom in objavljanju rezultatov, doseženih v vseh kategorijah na kuriskem smuku, bodo opravili to na bolj enostaven, učinkovit in cenejši način.

»Pet čevljev merim, palcev pet; adijo ljub'ca starši...«

Od 7. do 12. oktobra je tudi v naši občini naborniški pregled. Prostora TVD Partizan na Jesenicah so lepo uredili, okrasili s cvetjem in poskrbeli še za primerno glasbo. V štirih dneh, kolikor bo trajal nabor, se bo pred komisijo zvrstilo 349 poklicanih kandidatov. Po prvih dveh dneh lahko ugotavljamo, da se vsi poklicani tudi odzovejo. Prvi dan je bilo pregledanih 103 obveznikov iz drugih občin, ki pa so trenutno zaposleni v naši občini. Drugi dan so bili poklicani vsi tisti, ko so začasno nesposobni, preostala dva dneva pa bodo pregledali nabornike rednega letnika 1952.

Komisijo sestavljajo, kot predsednik Blaško Lukič, kapetan prve klase, dr. Ismet Medjedović, sanitetni kapetan, ter predstavniki SOB Jesenice Albin Polk, Hinko Klinar in Marko Udir.

Za mnenje smo poprosili tako predsednika komisije kot zdravnika. Oba sta izrazila zadovoljstvo nad izredno organizacijo, ki je nad pričakovani. Tudi kartoni posameznikov so skrbno priprav-

ljeni, tako tudi zdravniški podatki, ki jih je pripravila v zdravstvenem domu dr. Alibegovičeva. Predsednik komisije je še dejal, da so se organizatorji potrudili, da bi bil to za fante svečan dogodek, da bi bilo le prav, če bi bili na ta dan dela prosti. Sicer pa je okolje izredno, pa tudi fantje so disciplinirani.

DAROVANA KRI REŠUJE ŽIVLJENJA

Tako kakor vsako leto, bo tudi letos zavod za transfuzijo krvi iz Ljubljane v organizaciji občinskega odbora Rdečega križa Jesenice, odzvedel kri na Jesenicah v dneh 3., 4., 5., 6., 9. in 10. novembra. Namen akcije je stalnim in večletnim darovalcem dovolj znan, saj je bilo z darovano krvjo rešeno že marsikatero življenje in mnogim družinam je vrnila zdravo mater in otroka. Prepričani smo, da se bodo k stalnim darovalcem pridružili še novi, saj je osnovni namen akcije zbrati toliko krvi, kolikor jo potrebuje naša jeseniška bolnišnica. Da pa bi izpolnili to potrebo za naše občinske razmere, bi se odvzemu krvi moralo odzvati 20 % zaposlenih.

Delovni kolektiv Železarne bo nedvomno tudi letos dokazal, da se zaveda humanosti akcije in se odzval pozivu občinske organizacije Rdečega križa.

Razvijanje kulturnih potreb med delovnimi ljudmi

Že večkrat smo v našem časniku pisali o vprašanju prostega časa, oziroma koliko tega delovni človek posveča tudi kulturnemu življenju in ustvarjalnim hote- njem na tem področju. Ugo- točili smo, da bi temu vpra- šanju tudi delovne organiza- cije morale posvetiti večjo skrb in odgovornost, oziroma da bi kulturno življenje delavca moralo dobiti svoje mesto v normativnih aktih oziroma statutih delovnih or- ganizacij in v vsakoletnih in razvojnih načrtih delovne or- ganizacije. V statutih bi mo- ralo biti jasno napisano, kak- šne dolžnosti ima delovna or- ganizacija do delavcev, kar zadeva njihovega kulturnega življenja in kakšne so njho- ve dolžnosti in pravice. Statut bi moral delovne organi- zacije obvezovati, da morajo imeti za vsako leto program svoje dejavnosti na tem pod- ročju, oblike sodelovanja z ustreznimi dejavniki na tere- nu, kot so družbenopolitične skupnosti, krajevne skupno- sti, kulturno-prosvetne orga- nizacije, društva, kulturne ustanove itd. in določilo v statutu, na kakšen način bo delovna organizacija zagotav- ljala gmotno podlago za te namene ter druga določila, kako bo razvijala kulturne potrebe med člani svojega delovnega kolektiva.

Ce izhajamo iz empiričnih ugotovitev, potem moramo priznati, da delovni ljudje na našem konkretnem družbe- nem prostoru v poprečju še zelo malo svojega prostega časa posvečajo kulturnemu življenju in ustvarjalnim ho- tenjem na tem področju. Če izvajamo radio in televizi- jo, ki ju nedvomno poslušajo in gleda precejšnja večina delovnih ljudi, je odstotek delovnih ljudi, ki se ukvar- jajo z drugimi dejavnostimi kulturne sfere, zelo minimal- no. Pa še radio in televizija pri delovnih ljudeh zaradi značaja njihovega dela ne odigravata tiste vloge, ker se mnoge kakovostne oddaje vlečejo v pozne večerne ure, ko je delovni človek že pri počitku. Seveda pa moramo pri korištenju teh dveh me- dijev odšteti tudi triizmensko delo velike večine na primer najbolj močnega delovnega kolektiva v občini — Železar- ne. Sicer ni na voljo statistič- nih podatkov, vendar pa lah- ko na podlagi primerjalnih ocen trdimo, da je na pod-

ročju kulturnega amateriz- ma, obiskov gledaliških pred- stav, koncertov, likovnih raz- stav, filmov, branja, pa najsi bo knjige, časopisov ali re- vij, zelo majhna udeležba de- lovni ljudi. V večini prime- rov gre prav gotovo za ne- prebujenost ali zanemarjeno potrebo oziroma da ne čuti- jo potrebe. To pa je na žal- ost tudi znak nizke kulturne ravni posameznika, saj tudi naš prostor nudi precej to- vrstnih možnosti, ki pa osta- jajo neizkoriščene.

Ob takih primerjalnih ozi- roma izkustvenih ugotovit- vah, ki bi jih bilo potrebno z raznimi anketami, statisti- kami in razgovori še nade- lje obdelati, pa se že postav- lja osnovna naloga tudi de- lovni organizaciji: KAKO RAZVIJATI KULTURNE PO- TREBE MED DELOVNIMI LJUDMI? Seveda pa za spod- bujanje in razvijanje člove- kovih kulturnih potreb ni vseveljavnih receptov, eden temeljnih pogojev pa je prav gotovo dviganje izobrazbe delovnih ljudi, kar mu bo omogočalo, da bo posegel tu- di po zahtevnejših vsebinah

in kar mu bo omogočilo spoznanje, da si bo s kulturo zelo obogatil svojo osebnost in svoje življenje. Pri tem pa moramo biti dovolj realni pri ocenah stanja. Dejstvo je, da so nerazgledanost, penezna izobrazba, nenavajenost na kulturne dobrine, usmeritev na druga področja in drugo, velika ovira pri sprejemanju kulturno umetniških vrednot. Ravno za to bi letni progra- mi delovnih organizacij mor- ali vsebovati načrtno spod- bujanje in razvijanje kultur- nih potreb. Med take oblike sodijo poleg že omenjene na- loge stalnega dvigovanja izo- brazbenega nivoja še: organi- ziranje skupnih obiskov gle- daliških, koncertnih in dru- gih predstav, muzejev, gale- rij, organizacij abonmajev, stalna propaganda za dobro knjigo in druge kulturne do- brine, spodbujanje zanimanja za resnične kulturne vredno- te itd.

Oblik in možnosti je torej dovolj, še več pa jih bo od- prl načrten pristop do teh vprašanj, ki morajo končno le prodreti v prakso delovnih organizacij.

Klubski večeri kinoamaterjev

Člani filmske skupine so pred kratkim priredili že drugi klubski večer s pred- vajanjem filmov, s tem pa so pričeli uresničevati svojo za- misel, da bi postala taka ob- lika dela stalna. Na klubskih večerih predstavljajo svoje filme domači kinoamaterji, predvajani so profesionalni filmi, gostovali pa bodo tudi znani člani drugih kinoklu- bov.

Na prvem večeru, ki je bil 16. septembra sta svoja filma predstavila člana skupine. Najprej je svoj film »Buru bahai« predstavil Klavdij Mlekuž. Film, ki je posnet v barvi Kodachrome tehniki prikazuje pot lanskeletne hi- malajske odprave. Kljub te- mu, da je bil film sneman v izredno težkih pogojih, eden od teh so bile tudi veli- ke temperaturne razlike, je dobro izdelan. Drugi film, prav tako v barvi Kodachrome tehniki pa je pred- stavil Janez Hrovat in sicer z naslovom »Rab 70«. Film je bil posnet letos avgusta na otoku Rabu. Živčav turistov se meša z vsakdanjim življe- njem domačinov, mesto šti- rihi zvonikov, kopališča, park, samostan, pogreb in osamelo, sicer pa lepo oskrbovano po- kopališče internirancev, vse to je videti v tem sicer re- portažnem, vendar pa lepo posnetem filmu. Obisk prve- ga večera je bil slab, vendar led je prebit in obeta se nam še precej zanimivih večerov.

Že na drugem večeru, ki je bil 30. septembra je bil obisk

precej večji. Predvajani pa so bil profesionalni filmi pre- kopirani na 8 mm trak. Prvi je bil na programu Disneyev risani film »Mickey igra po- lo«, v njem so nastopili v ri- sani tehniki mnogi znani filmski igralci. Zatem sta sle- dila dva kmetična filma »V prikolicah« in »Rekruta« v ka- terih sta nastopila znana ven- dar že pokojna komika Stan in Oljo. Dokumentarni film »Apollo 11«, ki prikazuje prve človekove korake na Luni, je kljub temu da je od tega do- godka poteklo več kot leto dni, vzbudil zanimanje gle- dalcev. Sledil je barvni doku- mentarec »Bikoborba« in za konec še strip tease v filmu »Zajček v kadi«.

Na naslednjem klubskem večeru, ki bo v sredo 14. ok- tobra bo svoje filme o Itali- ji, Franciji in Belgiji pred- stavil Bojan Čebulj. Klubski večeri so namenjeni vsem, ki se ukvarjajo s snemanjem filmov, saj na takih večerih pride do izmenjave izkušenj pa tudi tistim, ki jih filmi zanimajo le kot gledalce. Za- to lahko obišče vsako kino klub vsako drugo sredo ob sedmih zvečer. Vsak ponedel- jek pa dežura eden od čla- nov skupine od 18. do 19. ure in sprejema nove člane, izpo- soja literaturo in inventar ter daje informacije. Skupina ima prijetno urejen klub na cesti Železarjev 26., kjer je bil nekdanj internat metalur- ške šole.

tz

Razmišljanja ob prostih sobotah v šolah

Razvoj gre neizprosno dalje in tako smo tudi v naši občini v letošnjem šolskem letu uvedli v šole proste sobote, čeprav še to v Sloveniji ni posplošeno in čeprav v marsikateri občini, ki ima boljše učne pogoje kakor naša, te novitete še niso vpeljali. Vendar prepustimo to strokovnjakom in strokovnim službam, nas predvsem zanima, kako je s prostimi sobotami v vsakodnevni praksi.

Železarna, čeprav ena naj- večjih gospodarskih organi- zacij v občini, še ni prešla generalno na proste sobote, ker pač tehnološki in proiz- vodni proces zahteva postop- nost, v proizvodnih obratih pa, kjer so na 42-urni delov- ni teden prešli, ni zakoni- tost, da je prosta ravno sobo- ta. Prost je pač dan v tednu, kakor ga navrže turnus. To- rej kljub idealni zamisli, da bi bila družina en dan v ted- nu več skupaj, se to na naš- em območju v mnogih pri- merih ne more uresničiti. Še do večjih neskladij pa pri- de, če sta oba roditelja zapo- slena. Torej smo k odprtemu vprašanju varstva otrok do- dali še sobotno prepuščenost nekaterih otrok samemu sebi.

Drugo vprašanje, ki so ga odprle proste sobote, pa je vprašanje učne obremenitve učencev čez soboto in nede- ljo. Če je prej veljalo pri nedeljah na šolah načelo, da naj se učenec čez nedeljo čim manj obremenjuje z učnim delom in naj bo zanj nedelja res prosta, verjetno to nače- lo velja tudi za proste sobote. Če pa se načelo že dobesed- no ne izvaja, naj bo ta ob-remenitev ob prostih dnevih res minimalna. Dosedanja praksa prostih sobot pa nam je v mnogih primerih doka- zala ravno obratno. Učenci nekaterih razredov in neka- terih šol prejmejo čez proste sobote in nedelje toliko uč- ne obveznosti, da je prosti čas za počitek in razvedri- lo res minimalen. In še več. V primerih, kjer so starši pri- sotni pri otrokovem delu v šoli, sta prosta dneva tudi zanje dodatna obremenitev, namesto razbremenitev, ker morajo pač bedeti, če je otrok svoje obveznosti do šole opravil. Ta ugotovitev, po- leg že omenjenega problema, namreč znova potrjuje, da šole vedno večje breme pre- lagajo na dom oziroma na domače delo.

Tretje vprašanje pa je upo- raba prostih sobot za šolske športne dneve, kar dovolju- je šolski koledar. Prav goto- vo je to razumljivo, da se ne- kaj prostih sobot koristi v te namene. Nerazumljiv pa je od- nos šol do športnega dneva, ne mislim v vsebinskem po- gledu, kar je vprašanje zase, temveč v organizacijskem. V nekaj primerih so bili učenci šele v petek obveščeni, da bo naslednji dan športni dan. Slučaj je nanesel, da je bila to prosta sobota tudi za oba roditelja in že teden prej so načrtovali skupni izlet in tudi že nakupili hrano za na pot. In glej, vse to se jim poru- ši, ko se otrok vrne v petek iz ponoldanskega pouka in razočaran pove, da je nasled- nji dan šolski športni dan. Seveda ker je ta dan šoloob- vezen, je bilo vse načrtovanje in ves nakup hrane ter vse priprave zaman.

Razumljivo je, da je šoli težko planirati šolski športni dan ravno na soboto, ko je še precej staršev na delu, če- prav bi se tudi na to lahko ozirali, saj je na primer Že- lezarna objavila proste sobo- te za vse leto naprej, teh staršev pa tudi ni malo, lahko pa bi šola objavila šolski športni dan vsaj teden dni preje, da ne bi bilo nepotrebnih priprav in stroškov.

To je nekaj vprašanj, ki jih poleg pedagoških, ki jih tudi ni malo, odpirajo proste so- bote. Proste sobote ne pome- nijo dosedanja tok in ritem dela v šolah, proste sobote pomenijo dosedanja tok in ritem dela opraviti namesto v šestih v petih dneh. Proste sobote pomenijo oziroma za- htevaajo tudi bolj intenzivno in učinkovito delo ter boljše priprave učiteljev, večjo raci- onalizacijo pouka. Proste so- bote ne smejo pomeniti samo en prost dan več, temveč tu- di večjo odgovornost in zav- zetost šol in učiteljev.

Jeklar tudi letos v Crikvenici

Tovarniški odbor osn. orga- nizacije sindikata železarne Je- senice, pod okriljem katerega deluje pevski zbor jeseniških železarjev, je nagradil pevce tudi letos z dvodnevni iz- letom v Crikvenico. Pevci so se odpeljali v petek, 25. sep- tembra popoldne in že isti večer nastopili v počitniškem domu železarne Jesenice v Crikvenici s krajšim koncer- tom. Naslednji večer pa so nastopili v čudoviti dvorani »Disko-kluba« na Kačjaku. Oba nastopa sta nudila poslu- šalcem izbrane pesmi iz že bogatega repertoarja pevske- ga zbora Jeklar, ki ga vodi Polde Ulaga.

Udeležencem izleta je bilo vreme naklonjeno, saj se je

večina teh kopala. Sicer ma- loštevilne goste doma so pev- ci navdušili tudi s petjem v morju. Ob kopanju, balina- nju, kvartanju in predvsem petju, sta dva dneva kaj hi- tro minila. Pred odhodom v nedeljo popoldan, je v zahva- lo za gostoljubje, ki ga je nudil pevcem upravnik N.ko- la, še enkrat zadonela žele- zarska pesem in avtobus je zadovoljne in dobro razpo- ložene pevce odpeljal proti Je- senicam.

Hvaležni za dvodnevni od- dih na Jadranu so se pevci odločili, da bodo v tekoči se- zoni še vestneje vadili in pri- redili v teku sezone več sa- mostojnih koncertov.

Dopisujte

v Železarja

Odkritje plošče Jakobu Aljažu

V nedeljo 4. oktobra so se v prijazni vasi Zavrh pod Smarno goro, kjer se je 6. julija 1845 rodil Jakob Aljaž, zbrali gorenjski planinci.

Pri Bačnikovih, tako se je domačiji, kjer je bil rojen Jakob Aljaž, po domače reklo, je bilo poleg Jakca še sedem otrok. Že v osnovni šoli, ki jo je obiskoval v Smledniku, je bil med najboljšimi, zato sta ga oče in mati poslala v gimnazijo v Ljubljano. Ko je dokončal gimnazijo, je odšel na univerzo na Dunaj, vendar se je že po enem letu vrnil nazaj v Ljubljano, kjer je odšel v semenišče. Vsa leta šolanja ga je vlekle v gore, ko pa je postal duhovnik in je prva leta služboval v Trzinu, so ga gore še bolj pridobile. Poleg tega da je vedno hodil na okoliške planine in vrhove je Tržičanom še posebej ostala v spominu njegova tura na cerkveni zvonik. Iz Tržiča je odšel na Dobravo pri Kropi, od tu pa je leta 1883 tudi prvič odšel v gore okrog Triglava. Štiri leta pozneje pa se je z vodnikom Šmercem prvič povzpel na Triglav.

Leta 1889 je prišel službovat na Dovje, kjer je ostal vse do svoje smrti 1927. leta. Tu je bil v neposredni bližini Triglava in je kmalu uvidel, da si nemški Alpenverein vse bolj lasti slovenske gore. Nemški planinci so ob poteh postavljali nemške napise in kažipote. Pod Triglavom so postavili kočjo Marije Terzije, nato pa še Dežmanovo kočjo. Ob otvoritvi slednje so razglasili Triglav za očeta nemških Julijcev. Ker Slovensko planinsko društvo takoj po ustanovitvi ni bilo najbolj naklonjeno delovanju v visokih gorah, se je Aljaž odločil, da sam zaustavi prodiranje tujcev v naših gorah. Od dovške občine je odkupil vrh Triglava, nato pa napravil načrt za stolp, ki ga je dal izdelati mojstru Belcu v Sentvidu. Stolp so po delih znosili na vrh mojstranski nosači, nato pa ga je Belec s svojimi pomočniki v nekaj urah sestavil in pritrdil. Temu podvigu pa so sledile še druge akcije v katerih je Aljaž delal s pomočjo svojih prijateljev — izkušen gradbenik, gospodarstvenik, zaveden planinec in neomajen Slovenec. Polet mu je dajala narodna zavest in ljubezen do slovenske zemlje in naših gor, ki jo je izpričeval na vsakem koraku, ob skoraj vsaki besedi in dejanju. Aljaž je bil človek velikih sposobnosti. Njegovo življenje je poleg cerkvene službe in gospodarjenja na posestvu izpolnjevalo še delovanje v glasbi, pevskih zborih in javnih funkcijah.

Aljaž si je vseskozi želel še in še slediti svojemu hrepenenju — povzpeti se na vrh njegovega simbola planinstva — na Triglav in izpolniti še druge planinske načrte. Vendar pa po letu 1904 zaradi

bolezni sam ni mogel več v hribe.

S Požgančovo pomočjo je nadaljnja dela vodil iz doline.

Znani slovenski planinski pisatelj Janko Mlakar je obelžil zadnja leta 82 let plodnega Aljaževega življenja z mislimi:

»Dolino pokriva še jutranji mrak. Na gorah se že svetli. Kmalu zadenejo prvi sončni žarki ostri vrh snežnikov kranjskih sivga poglavarja. Ves v zlatu se dviga visoko nad sosedo, ki jih še ni zajela jutranja zarja. Vasica na zelenem pobočju še sniva jutranje sanje. Samo v prvi hiši se je nekaj zganelo. Sivo las mož stoji pri oknu ter opazuje skozi daljnogled, kako se vzpenjajo planinci po zadnjem grebenu na Triglav. Kako rad bi bil z njimi! Toda časi, ko je ob svojem stolpu čakal sončnega vzhoda,

so zanj minili. Duh je sicer voljan in bi šel rad za hrepenenjem, toda telo ga več ne uboga.«

Medtem so minila leta... in danes? Danes se že 43 let blesti na Aljaževem grobu, na planinskem pokopališču na Dovjem, napis:

Vsako jutro v zarji novi naši zažare vrhovi — Gledajo — kdaj prideš spet — ki bil si jim varih svet: Naš triglavski kralj Matjaž župnik z Dovjega — Aljaž —

S temi besedami se je predsednik PD Dovje-Mojstrana, Avgust Delavec spomnil Jakoba Aljaža in nato na njegovi rojstni hiši odkril spominsko ploščo. Predstavniki planinskih društev pa so položili vence.

Na svečanosti so sodelovali tudi pevci, ki so med drugimi zapeli tudi Aljaževu pesem »Oj Triglav moj dom«. Planinci, največ jih je bilo iz PD Dovje-Mojstrana so po končani svečanosti odšli na izlet v kamniške planine. tz

Neizkoriščen dom

Že dalj časa se je v Kranjski gori, kot našem največjem zimsko športnem centru ter izredno primernem kraju za predpriprave vrhunskih športnikov, čutila potreba po športnem domu, kjer bi tekmovalci dobili celotno oskrbo, v bližnji okolici pa ostale objekte in terene za treninge. Ni ostalo samo pri razmišljanju. Pred petimi leti so športni delavci Kranjske gore pričeli s skromnimi sredstvi graditi športni dom ob naravnem drsališču Zagmajnica. Z velikim naporom jim je tu uspelo zgraditi lično zgradbo z 28 ležišči ter 80 restavracijskimi sedeži s toplo in mrzlo vodo v vseh prostorih ter z vsemi potrebnimi pritisklinami.

O vsem tem nam je pripovedoval predsednik ŠD Kranjska gora Tone Židan: »Po dograditvi je objekt vreden 160 milij. S din. Denar smo zbrali na razne načine, mnogo dela je bilo opravljenega s prostovoljnimi delom funkcionarjev in športnikov. Ta dom zelo ustreza za skupne priprave vseh vrst športnikov, toda žal ta objekt premalo koristi. Seveda se v Kranjski gori čuti potreba po veliki telovadnici, katera naj bi bila opremljena z najsodobnejšimi rekviziti. Z dograditvijo osemletke bo rešen tudi ta problem. Kajti v sklopu te zgradbe je v načrtu najsodobnejša telovadnica. Ni daleč čas, ko bo Kranjska gora dobila tudi pokrito kopališče. Z omenjenimi objekti bodo dani vsi pogoji za še tako zahtevne športnike. Seveda bomo še skrbeli za nadaljno gradnjo ostalih športnih ob-

jektov, kakor novega slalomišča, ki bo gotov že do prihodnje zime. Lotili se bomo gradnje sankaske proge, dokončno bomo tudi uredili hokejsko igrišče.

Skratka, načrtov imamo precej. Če nam bo sreča naklonjena še naprej bo Kranjska gora postala raj za športnike, kakor tudi za stalne in nedeljske turiste.

Celotni penzion z vso oskrbo stane na dan le 41 dinarjev, kar je za športne organizacije zelo ugodno.

Na tem mestu bi se še zahvalil vsem podjetjem v občini in širši Sloveniji za pomoč, ki so jo na kakršenkoli način nudili, da je dom v Kranjski gori zgrajen.«

Ob koncu lahko zapišemo, da ta objekt ni dovolj izkoriščen. V zadnjem času se za športni dom zanimajo predstavniki SZ Slovenije, v katerem bi nastanili vrhunske tekmovalce ko bodo trenirali v Kranjski gori.

Dolino pod Vitrancem je zelo primerna za skupne priprave vrhunskih športnikov. Pred nedavnim je tu na primer trenirala Vera Nikolič. Naš odlični dolgoprogaš Mihalič pa je v nekem intervjuju za časopis izjavil, da se ima predvsem zahvaliti Kranjski gori, da dosega tako odlične rezultate. Vsa ta dejstva nam potrjujejo da v Kranjski gori športniki dobijo vse kar potrebujejo. V športnem domu Zagmajnica bodo poleg popolnega udobja našli tudi pravo makedonsko kuhinjo in priznano gorenjsko gostoljubje.

P. Karlin

ROKOMET — ROKOMET

JESENICE : RADOVLJICA
21:16 (10:8)

V zaostali tekmi I. GRL sta se v sredo 30. septembra na igrišču Podmežaklje srečali moštvi Radovljice in Jesenic. Jeseničani so z borbeno igro premagali sicer favorizirane goste in se tako obdržali med vodečimi moštvimi gorenjske lige. Sodil je republiški sodnik Porenta z manjšimi napakami.

Jeseničani so nastopili v naslednji postavi: Krmelj, Andolšek, Berlik 3 šturm 2, Prešeren 6, Pogačnik 1, Zmitek 9.

KRANJSKA GORA : JESENICE
11:22 (6:3)

V petem kolu GRL, so se Jeseničani pomerili z ekipo Kranjske gore na igrišču v Martuljku.

Obe ekipi sta tekmo začeli nervozno. Na prvi zadetek je bilo treba nekaj časa čakati. Potem se je odprlo in Jeseničani so z nekaj hitrimi protinapadi povedli z 8:2. Toda domačini so s premišljeno igro do konca polčasa rezultat zmanjšali na 8:6.

Drugi del igre se je v začetku nadaljeval z medlo

igro, nakar so Jeseničani začeli precej boljše, posebno pa še v obrambi. Pri tej seriji zadetkov se je posebno odlikoval Prešeren, ki je sam dosegel enajst golov. Vrata Jesenic sta še enkrat dokazala, da sta med najboljšimi v tej ligi. Pri Kranjski gori pa sta bila najboljša Modrič M. in Klofutar.

Tekmo je brez večjih napak sodil Zupan iz Kranja.

V nedeljo ob 10. uri se bodo Jeseničani srečali s Šeširjem iz Škofje Loke, ki skupaj z našimi vodijo še brez poraza v GRL. Vstopnine ne bo. Z. M.

Hafner peti

Na kegljišču Konstruktorja v Mariboru se je končalo republiško tekmovalstvo v kegljanju za posameznike. Naslov republiškega prvaka je osvojil Miro Steržaj, ki je podrl 1899 kegljev. Od naših kegljačev se je najbolje uvrstil Hafner na peto mesto s 1772 podrtimi keglji. Nekoliko pa je razočaral naš državni reprezentant Šlibar.

To je najstarejši udeleženec pohoda železarjev treh železarn: Jesenice, Ravne, Štore na Triglavu — upokojenec Stanko Podlesnik s Hrušice in član pevskega zbora »Jeklar«. V svojem enainsemdesetem letu je uspešno premagal našega najvišjega velikan in na njegovem vrhu zapel z ostalimi pevci »Oj Triglav, moj dom« in s tem prispeval svoj delež k boljšemu razpoloženju vseh navzočih udeležencev na vrhu Triglava

Kaj homo gledali v kinu

Kino RADIO

10. in 11. oktobra ital.-amer. barvni CS film NEKOČ NA DIVJEM ZAPADU, ob 17. in 19. uri

11. oktobra sovjetski barv. CS film SVATBA V MALI-NOVKI, ob 15. uri, v glavni vlogi Claudia Cardinale

12. oktobra meh. ital. barv. CS film OBRAČUN PECOSA, v režiji Maurizia Lucida, v glavni vlogi Robert Woods, ob 17. in 19. uri

13. in 14. oktobra angl. nem. barvni film KLUB UBIJALCEV IZ BROOKLYNA, v režiji Wernerja Jakobsa, v glavni vlogi George Neider, ob 17. in 19. uri

15. oktobra nem. barvni CS film BOBNI TABUA, v glavni vlogi James Philbrook, ob 17. in 19. uri

16. oktobra amer. film ME-STO BREZ MILOSTI, v režiji Gottfrieda Reinharda, v glavni vlogi Kirk Douglas, ob 17. in 19. uri

17. oktobra amer. barvni CS film PLAVOLASI MASCEVA-LEC, v režiji Silvia Naricana, v glavni vlogi Terence Stamp, ob 17. in 19. uri

Kino PLAVŽ

10. in 11. oktobra angl. nem. barvni film KLUB UBIJALCEV IZ BROOKLYNA, ob 18. in 20. uri

11. oktobra sovjetski barv. CS film SVATBA V MALI-NOVKI, ob 10. uri

12. in 13. oktobra ital. amer. barvni CS film NEKOČ NA DIVJEM ZAPADU, ob 18. in 20. uri

14. oktobra nem. barvni CS film BOBNI TABUA, ob 18. in 20. uri

15. in 16. oktobra nem. barvni CS film BELI VOLKOV, ob 18. in 20. uri

17. oktobra nem. barv. film V KREMPLJIH MAMIL, ob 18. in 20. uri

Kino DOVJE

10. oktobra amer. barv. film CHABASCO.

11. oktobra ital. barv. film DEKLE S SAMOKRESOM

14. oktobra ital. amer. barv. CS film NEKOČ NA DIVJEM ZAPADU

17. oktobra franc. barvni CS film MALE VRLINE, VELIKI GREHI

Kino KRANJSKA GORA

10. oktobra amer. barvni CS film STO KARABINK

11. oktobra franc. barv. CS film MALE VRLINE, VELIKI GREHI

15. oktobra angl. nem. barv. film KLUB UBIJALCEV IZ BROOKLYNA

17. oktobra ital. amer. barv. CS film NEKOČ NA DIVJEM ZAPADU

Kino DELAVSKI DOM JAVORNIK

10. oktobra ital. barv. film DEKLE S PISTOLO, ob 19. uri

11. oktobra nem. barv. CS film BELI VOLKOV, ob 17. uri

11. oktobra meh. ital. barv. CS film OBRAČUN PECOSA, ob 19. uri

14. oktobra franc. barv. CS film MALE VRLINE, VELIKI GREHI, ob 19. uri

17. oktobra angl. nem. barv. CS film KLUB UBIJALCEV IZ BROOKLYNA, ob 19. uri

IŠČEMO VODNIKE

TVD Partizan Javornik-Koroška Bela išče vodnike za vadbo pionirjev ali mladincev. Vadba je dvakrat tedensko po eno uro. Uro vadbe nagradujemo po 5 N dinarjev.

Prijave sprejema UO TVD Partizan Javornik-Koroška Bela vsak torek in četrtek od 18. do 20. ure.

Upravni odbor

OBVESTILO

V nedeljo, 20. septembra je bila najdena od Poljan do Javornika moška jopa. Lastnik jo lahko dobi pri Mariji Bernik, Razgledna pot 12, Jesenice.

ZAHVALA

Ob nenadni smrti mojega moža Alojza Demeca se sindikalnemu odboru valjarne žice za prejeto denarno pomoč iskreno zahvaljujem.

Francka Demec

ZAHVALA

Tovarniškem odboru osnovne organizacije sindikata Železarne se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času mojega bolovanja.

Francka Bevc

ZAHVALA

Tovarniškem odboru osnovne organizacije sindikata Železarne se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla.

Rozalija Ostrun
željarna

ZAHVALA

Ob moji dolgotrajni bolezn se za pozornost in denarno pomoč iskreno zahvaljujem tovarniškemu odboru osnovne organizacije sindikata Železarne in sindikalnemu odboru upravnih služb. Iskrena hvala!

Jelka Gogala
prodajni oddelek

ZAHVALA

Posebno zahvalo sem dolžna dr. Milanu Čehu za dolgotrajno zdravljenje mojega moža Ferdinanda Dejaka.

Metka Dejak

ZAHVALA

Tovarniškem odboru osnovne organizacije sindikata Železarne in sindikalnemu odboru HVŽ se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila med boleznijo zelo dobrodošla.

Alojz Pernel,
c. br. Stražišarjev 45

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru transporta se iskreno zahvaljujem za odobreno brezplačno letovanje v počitniškem domu Železarne v Biogradu na moru.

Jože Erjavc
Transport

RAZPIS

tekmovanja za najhitrejšega pionirja in pionirke občine Jesenice za leto 1970.

Pokrovitelj tekmovanja: Tovarniška konferenca ZMS železarne Jesenice

Organizator: Atletski klub Jesenice

Vodja tekmovanja: Drobnak Edo

Tekmovanje: Tekmovanje bo v soboto, dne 10. 10. 1970 s pričetkom ob 9. uri na stadionu Podmežakljo

Discipline: 60 m pionirji

60 m pionirke

Propozicije: Pravico nastopa imajo pionirji in pionirke vseh osnovnih šol občine Jesenice. Šole lahko v vsaki kategoriji prijavijo največ 10 tekmovalcev, oziroma tekmovalk.

Nagrade: Najhitrejša pionirka, oziroma pionir prejmeta v trajno last pokal, darilo tovarniške konference ZMS Železarne Jesenice. Drugo in tretje uvrščeni tekmovalci, oziroma tekmovalke pa prejmejo v trajno last plakete.

Prijave: Prijave sprejema vodja tekmovanja na igrišču do 8.30 ure.

Opomba: Ob tem tekmovanju bo organiziran tudi atletski miting AK Jesenice. Tekmovanje odpade le v primeru padavin.

AK Jesenice

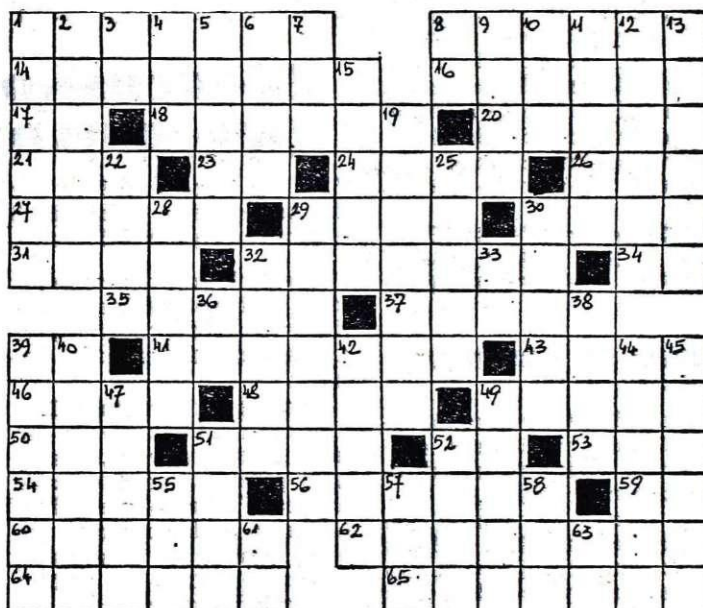
OBVESTILO

Oddelek za splošne zadeve skupščine občine Jesenice bo

dne 14. 10. 1970 od 15. do 19. ure

v avli zgradbe C. m. Tita 64 (»stara šola«) razprodajal najdene stvari, ki so po 9. točki navodila o postopku z najdenimi stvarmi (Uradni list FLRJ šte. 93/49) postale splošno ljudsko premoženje v upravi skupščine občine Jesenice.

Oddelek za splošne zadeve
Skupščina občine Jesenice

VODORAVNO: 1. vojašnica, 8. žirant, porok, 14. pustolovščina, 16. juvelir, 17. avtomobilna oznaka Valjeva, 18. muza vesele igre, 20. zdrava pijača, 21. Seidel, 23. kemični znak za natrij, 24. spoj, stik, 26. srbsko ura, 27. rimska veža, 29. narodno žensko me, 30. vulkan na Siciliji, 31. egiptovski državnik, 32. barvilo iz rumene pese, 34. ploskovna mera, 35. obrtnik, 37. žareče nebesno telo, 39. Stane Kavčič, 41. država na Arabskem polotoku, 43. pritok Donave na Bavarskem, 46. prebivalka evropske otočne države, 48. sestavina alkohola, 49. drzne, korajžne, 50. dvojica, 51. grm (tudi za okras), 52. osebni zaimek, 53. japonska denarna enota, 54. nazivi, 56. štor, nespretnost, 59. Nikola Tesla, 60. spak, pokveka, 62. govornišvo, 64. pogorje v Burmi, 65. delavec v solinah.

NAVPIČNO: 1. specialiteta iz ribjih iker, 2. italijanski časopis, 3. avtomobilna oznaka za Sarajevo, 4. star Slovan, 5. gora v Srbiji, 6. ničla, 7. naplacija, 8. Gregor Zevnik, 9. žensko ime, 10. oranje, 11. spričevalo, 12. namen, naklep, 13. prisklednik, 15. srbska solata, 19. razpršilo v drobnih kapljicah, 22. Hačaturian, 25. zahod sonca, 28. slika iz kmečkega življenja, 29. vrsta tekmovanja v teku, 30. ferment, 32. električni material (debela žica), 33. veznik, 36. soglasnik in samoglasnik, 38. vrsta razprave, 39. nanosen pesek, 40. branjevec, 42. reka v Afriki, ki se izliva v Gvinejski zaliv, 44. nevesta kralja Matjaža, 45. dohodek od obresti, 47. rudnik v Bosni, 49. čistilno sredstvo, 51. sanitetni material, 52. geslo, 55. ljudska nikalnica, 57. rečnič, 58. ploskovne mere, 61. nemški predlog, 63. Ivan Noč.

Jesenice : Kropa 5 : 1 (0 : 0)

V prvenstveni tekmi 5. kola gorenjske nogometne lige so Jeseničani premagali borbene nogometaše iz Kroke s 5:1. To je bila že četrta zmaga, ki je našim pripomogla, da so se povzpeli na drugo mesto.

Naši so pričakovali lahko zmago, a so se močno uštel. Gostje so se zagrizeno borili in imeli celo nekaj zrelih priložnosti že v začetku, ki pa so ostale neizkoriščene. Gostje iz Kroke so igrali po žrtvovalno, startali so na prve žoge in so tako v prvem polčasu z malo sreče igrali 0:0.

V drugem polčasu so se naši zbrali in začeli močneje in pametneje napadati. Tako so že v 47. minuti dosegli gol, ki pa gostom ni vzel poguma, saj so ti po vodstvu Jesenic z 2:0 še zmanjšali na 2:1.

Potem pa je gostom zmanjkalo moči in naši so bili vse boljši, tako, da končni rezultat 5:1 popolnoma ustreza igri.

Jeseničani so igrali v postavi: Kunšič, Kosovič, Barač, Šubic, Ljušič, Kralj, Kačar, Čaušević, Hozdič, Komelj in Noč.

Gole so dosegli: Kačar v 68. in 73., Hozdič v 47., Kralj v 52. in Čaušević v 60. minuti.

V predtekmi so mladinci Jesenic premagali moštvo LTH iz Škofje Loke kar z 10:0, v Trziču pa so pionirji Jesenic premagali Tržičane z 1:0.

V nedeljo naši gostujejo v Kranju, kjer jih čaka derbi kola z ekipo Kranja, ki je s pomlajeno ekipo odlično startala v letošnjem prvenstvu. Jeseničani verjetno še ne bodo mogli igrati s Kupljenikom in Karahodžičem, ki sta še vedno poškodovana, vendar je Jakšič že prestal kazen, ko ni smel nastopati na dveh tekmah. Naši bodo morali zaigrati veliko bolje, kot na zadnjih dveh tekmah, kajti Kranjčani so eden od favoritov za prvo mesto.

J. K.

Košarka - Košarka - Košarka

JESENICE : CELJE 88:72

ELEKTRA : JESENICE 90:87
(35:43)

Kako pomaga odkrit sestanek med igralci in vodstvom kluba, do katerega je prišlo po tekmi v Mariboru zaradi tega, ker je v zadnjem času prišlo v moštvo do nekaterih nesoglasij, se je lahko videlo na tekmi proti Celju.

Naši so že v začetku začeli silovito napadati, da so goste povsem zbegali, ki na trenutke niso vedeli kaj delati na igrišču. Jeseničani so igrali odlično v obrambi in napadu. V polovici prvega polčasa so vodili celo z 27:6. Kaj takega tudi največji optimisti niso pričakovali.

Tudi v drugem delu igre so domačini igrali solidno, toda gostje so se nekoliko razigrali ter s hitrimi protinapadi in streli od daleč skušali zmanjšati rezultat. To jim je le deloma uspelo. Razliko iz prvega dela so sicer zmanjšali, toda visokega poraza kljub temu niso mogli preprečiti.

Kljub temu, da je večina igralcev igrala dobro v moštvo Jesenic, je treba poleg učinkovitega Šariča omeniti odlično igro Ludvika Bunderla, ki se je veliko gibal pod nasprotnikovim košem tako, da je na trenutke predstavljal neresljivo uganke za Celjane. To je bil tudi nov dokaz, da če Bunderla dobiva uporabne žoge, jih zna tudi zelo dobro izkoristiti.

Koše so dosegli: Šarič 25, Jeraj 5, Franko 6, Čampa 6, Božič 19, Vauhnik 10, Bunderla 19.

JESENICE : DOMZALE
42 : 48

V nedeljo, 4. oktobra, je bilo odigrano predzadnje kolo v okviru slovenske košarkarske lige za mladince.

Jeseničani so zadnjič nastopili na domačem igrišču. Po izredno lepi igri v prvem polčasu in v prvem delu drugega, so tekmo z moštvom Domžal izgubili v zadnjih petih minutah, v katerih so bili gostje bolj zbrani.

Naša centra Hudnik in Lozar sta v prvem delu igre igrala izredno, bila sta absolutna gospodarja pod obema košema. Dobro so igrali tudi Muharemovič, Noč in Ravnik (ti so tudi igrali skoraj vso tekmo). V zadnjih petih minutah prvega polčasa sta igrala tudi Vujačić in Jeršin. Prvi zaradi utrujenosti ni igral s polno močjo, Jeršin pa je nastopil prvič po poškodbi in je razumljivo, da ni igral dobro, tako, da je vse breme ležalo na petih igralcih, ki so popustili ravno v kritičnih trenutkih.

Toda kljub porazu smo lahko z igro zadovoljni. V nedeljo potuje naše moštvo še na naporno gostovanje v Ljubljano. Vse pa kaže, da bodo mladi osvojili šesto mesto, s tem pa bodo tudi opravičili svoj nastop v ligi. Br

Kljub temu, da je bilo pričakovati zanesljivo zmago naših v Soštanju proti moštvu Elektre, se pričakovanja niso uresničila. Kljub temu, da so za poraz delno tudi krivi sami igralci, ki so igrali v obrambi zelo slabo, lahko mirno rečemo, da sta porazu v največji meri »botrovala« sodnika Camplin, ki je našim enkrat že ukradel zmago v Trbovljah in Rajtmajer, ki nam do sedaj še ni sodil.

Bilo je zares žalostno gledati v drugem polčasu, kaj sta sodnika delala z jeseniškim moštvom, kaj sta si vse izmišljala, ter na kakšen nesramen način sta ponovno ukradla zmago našemu moštvo.

Jeseničani so v vodstvo prišli nekako na polovici prvega polčasa in od tu naprej so imeli igro v svojih rokah ter prvi polčas zaključili s sedmimi koši prednosti. Toda nadaljevanje je prineslo košarkarski cirkus, ki sta ga »dobro vodila« sodnika. Najprej sta že na začetku tega dela spravila Bunderlo

Slovensko pionirsko prvenstvo v košarki

V soboto in nedeljo 3. in 4. oktobra je bilo v Kranju pionirsko košarkarsko prvenstvo Slovenije, na katerem je sodelovala tudi ekipa KK Jesenice.

V preteklih dveh sezonah so se naši pionirji kar na štirih prvenstvih uvrstili v sam vrh slovenske pionirske košarke.

Letošnje leto pa so v klubu zamenjali generacije in tako je nastala vrzel, ker je klub praktično ostal brez pionirjev. Toda odgovorni v klubu so se hitro znašli, napisali dva lepaka in v slabih štirinajstih dneh je pričela delovati košarkarska šola katero je obiskovalo kar šestindeset pionirjev. Žal je v slabih dveh mesecih zapustila klub skoraj polovica prijavljenih.

Pionirje je sprva treniral Mitja Benedičič, ki pa je zaradi pomanjkanja časa delo prepustil mlademu in veliko obetajočemu igralcu in trenerju Marku Božiču, ki je z veliko vpletenostjo nadaljeval začetno delo in tako mu je uspelo pripraviti novo pionirsko moštvo, ki je debitiralo prav na slovenskem prvenstvu.

Pionirji so obe tekmi izgubili (z Ilirijo 34:24 in z ekipo Prul 29:27), toda pokazali so lepo igro, žal pa je pri porazih botrovala velika trema, saj so vsi igralci igrali svoji prvi uradni tekmi.

Z obema rezultatoma smo lahko zadovoljni, saj se pod strokovnim vodstvom mladega trenerja kali nova generacija jeseniških košarkarjev, ki bo z malo večjim števi

s petimi osebnimi napakami na klop, potem pa sta krojila igro po svoje, v očitno korist domačinov.

Zaradi pogostih napak, ki sta jih sodnika dosojala našim, so zadnje štiri minute morali igrati s štirimi igralci, kajti štirje so bili že na klopi zaradi petih osebnih napak. Toda kljub temu je le malo manjkalo, da niso z nekoliko več sreče odnesli dve točki. Toda številčna premoč domačinov in sodnika so naredili svoje in naši so bili poraženi s tremi koši razlike.

Streli proti Celju so bili: Božič 10, Vauhnik 12, Bunderla 7, Šarič 31, Franko 4, Jeraj 11, Čampa 10.

S tem srečanjem se je končalo letošnje republiško prvenstvo, na katerem so naši dosegli peto mesto. Na prvi dve mesti sta se uvrstili moštvi Rudarja iz Trbovelj in kranjski Triglav.

Kljub končanemu republiškem prvenstvu aktivnost košarkarjev ne bo zamrla, ker bodo v kratkem začeli nastopati v tekmovanju za Jugoslovanski pokal v katerem so v prvem kolu prosti. D. D.

lom tekem kmalu lahko posegla v sam vrh pionirske oziroma mladinske košarke v Sloveniji.

To pa si močno želijo vsi igralci ter njihov marljivi trener, ki poleg šolskega dela, rednih treningov pri prvem košarkarskem moštvo, igra tudi odbojko pri Kovinarju in s precejšnjo čutom odgovornosti vodi svoje mlade košarkarje po prvih košarkarskih stopinjah.

In prav ta zagrizenost Božiča je veliko jamstvo, da bo morda že v spomladanskem delu slovenskega pionirskega prvenstva ekipa Jesenic v vrhu slovenske košarke.

To pa želimo iz vsega srca vsem mladim košarkarjem, ki so v soboto in nedeljo prvič zastopali klubske barve na republiškem tekmovanju. Br

Koper : Kranjska gora 15 : 7

V Kopru je bila odigrana peta tekma letošnjega tekmovanja za naslov republiškega prvaka v rokometni ligi za ženske. Mlade Kranjskogorke so zaigrale dopadljivo, toda njihove nasprotnice so bile zanje le premočne. Domačinke so bile precej boljše in z lahkoto premagale gostje, ki z letošnjim nastopom v re-

Mira VUDRIČ, ni samo najboljša strelka v slov. košarkarski ligi, ampak tudi zavzeta trenerka pionirk — na sliki z nekaj svojimi varovankami

Košarkašice že tretjič zapored Slovenske prvakinje

Tekmovanje v slovenski košarkarski ligi je zaključeno. Po predvidevanju so naše članice ostale tudi v letošnjem letu neporažene in s šestimi točkami naskoka osvojile prvo mesto. Sicer so v zadnjih tekmah igrale nekoliko slabše, vendar pa še vedno zasluženo osvojile naslov. Skoraj v vseh tekmah v prvenstvu so zmagovale z visokimi razlikami, morda jim je bil edini resen tekmeč ekipa Ježice, ki pa je še vedno precej zaostala za našimi dekletki.

V zadnjem kolu so gostovale košarkarice v Ljubljani, kjer so se srečale z ekipo

Ilirije. V precej zanimivem srečanju so naša dekleta zmagala 54:43 (27:23). Naše so začele srečanje izredno in povedle z 19:4. Vendar pa so to prednost do odmora skoraj zapravile, v nadaljevanju pa so prednost desetih točk obdržale in zmagale. V ekipi so vse igrice poprečno, izredno pa se je razigrala Irena Ivnik, ki je bila neresljiv problem za Ljubljankanke.

Koše za Jesenice so dosegle:

Mira Vudrič 22, Irena Ivnik 17, Meta Koren 6, Jasna Volarič 6 in Marija Vujatovič 3. B. F.

ODBOJKA — ODBOJKA

Kljub zmagi nezadovoljstvo

V šestem kolu prve republiške odbojkarke lige je moštvo gimnazije imelo v gosteh moštvo OK Ljubljana, ki je zadnje na lestvici in je še brez zmage. Nekaj neugodnih okoliščin (nepopolnost ekipe, hladno in vetrovno vreme, podcenjevanje nasprotnika, slabša stran igrišča) je bil vzrok, da domačinom v prvem nizu nikakor ni stekla igra tako kakor so vajeni. Kljub temu, da so se trudili, so grešili kar večkrat zapored in niz izgubili na 5.

Tudi začetek drugega niza je bil podoben prvemu, nato pa se je domačim le odprlo in so zmagali v naslednjih treh nizih na 9, 11 in 9.

Sodnik Hvala iz Nove Gorice je imel za vse enako popustljivo merilo, kakršnega pa nismo vajeni niti v medobčinski ligi. Izjavil je po tekmi, da ima takšno navodilo »od zgoraj«. Čudno?

Zadnje tekmo bo moštvo gimnazije igralo na domačem igrišču naslednjo nedeljo (18. t.m.) z renomiranim moštvom iz Izole.

Prijetno je presenetilo z dobro igro drugo moštvo gimnazije na tekmi z veterani iz Radovljice. Prvi niz je trajal kar 30 minut in so vodili mladinci do 14:11 in imeli tri zaključne žoge pa so ga nato izgubili s 15:17. V drugem so zelo popustili, nato pa v tretjem zopet nudili znaten odpor. Treba je omeniti še to, da so bili štirje igralci zelo utrujeni, saj so se tega dne udeležili delovne akcije. T. Š.

- ne